

UCHWAŁA Nr XXX/198/2017

Rady Gminy Sokołów Podlaski

z dnia 30 czerwca 2017 r. r.

**w sprawie uchwalenie „Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy
Sokołów Podlaski na lata 2017 – 2023”**

Na podstawie art. 7 ust 1 pkt 6 i art. 18 ust 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r. ze zm.), w związku z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2016 r. poz. 930, ze zm) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski na lata 2017- 2023” w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sokołów Podlaski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Paweł Sobolewski

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA GMINY SOKOŁÓW PODLASKI
NA LATA 2017 - 2023**

Spis treści

I. Wstęp	str. 3
II. Procedura tworzenia strategii.	str. 4
II.1. Uwarunkowania prawno-systemowe.....	str. 4
II.2. Metodyka prac nad strategią	str. 6
III. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii.	str. 6
III.1. Charakterystyka gminy	str. 8
III.2. Podmioty gospodarcze.....	str. 8
III.3. Poziom życia ludności	str. 9
III.4. Rodziny	str. 9
III.5. Zasoby i warunki mieszkaniowe	str. 11
III.6. Prognoza demograficzna	str. 12
III.7. Rynek pracy	str. 13
III.8. Ochrona zdrowia.....	str. 15
III.9. Edukacja i wychowanie	str. 16
III.10. Sport i rekreacja.....	str. 17
III.11. Organizacje pozarządowe.....	str. 17
III.12. Kultura	str. 18
III.13. Charakterystyka systemu pomocy społecznej	str. 20
III.14. Bezpieczeństwo publiczne.....	str. 29
III.15. Infrastruktura, transport i komunikacja	str. 31
III.16. Ochrona środowiska	str. 32
IV. Diagnoza sytuacji społecznej wraz z wnioskami końcowymi.....	str. 34
IV.1. Bezrobocie	str. 37
IV.2. Alkoholizm	str. 42
IV.3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.	str. 45
IV.4. Przemoc w rodzinie	str. 49
IV.5. Ubóstwo.....	str. 51
IV.6. Długotrwała lub ciężka choroba.	str. 55
V. Analiza SWOT.	str. 58
VI. Cele Strategii.....	str. 63
VIII. Harmonogram	str. 71
IX. System wdrażania Strategii.....	str. 73
X. Monitoring.....	str. 74
X.1. Zarządzanie ryzykiem.....	str. 75
XI. Ewaluacja.....	str. 79
XII. Wnioski końcowe	str. 81

I. Wstęp

Przez politykę społeczną rozumiemy racjonalną działalność państwa i innych podmiotów, zmierzającą do kształtowania warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, mających na celu najbardziej efektywne i sprawiedliwe potrzeby osób, rodzin oraz całego społeczeństwa, na poziomie możliwym do realizacji.

Przedmiotem zainteresowania polityki społecznej są przede wszystkim potrzeby, ich rodzaje, stan i sposób zaspakajania z punktu widzenia jej celu generalnego, jakim jest postęp społeczny, rozumiany, jako ciąg pozytywnych zmian społecznych. Polityka społeczna dotyczy wszystkich grup ludności i ma prowadzić do takiego stanu, w którym całe społeczeństwo funkcjonuje sprawnie i efektywnie.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowymi przesłankami udzielania osobom i rodzinom wsparcia w ramach pomocy społecznej, jest znalezienie się w trudnej sytuacji życiowej i niemożność jej pokonania, mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień.

Wzrost lokalnej polityki społecznej wynika z demokratyzacji państwa, co powoduje, że lokalne podmioty uzyskują więcej uprawnień i samodzielności w działaniu. Podmioty lokalne w większym stopniu odpowiadają na rozwiązywanie wielu problemów. Lokalna polityka społeczna odnosi się do szczebla gminnego, w którym występuje bezpośrednio, naturalne połączenie istniejących potrzeb i środków. Zaletami takiej polityki są m.in. szybkość reakcji podmiotów na ujawniające się problemy społeczne, trafne rozpoznanie sytuacji pojedynczych środowisk, lepsze możliwości wykorzystania lokalnego potencjału społecznego, uwzględnianie lokalnej specyfiki przy formułowaniu diagnozy społecznej, kontrola społeczna sprzyjająca racjonalnej gospodarce środkami materialnymi i zasobami ludzkimi.

Samorząd Gminy realizuje swoje zadania przy pomocy jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych, skupiających najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne mieszkańców danego środowiska. Współpraca samorządu z jednostkami organizacyjnymi oraz innymi podmiotami, niezaliczonymi do sektora finansów publicznych, pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju społecznego i ekonomicznego Gminy Sokołów Podlaski oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców gminy.

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest przygotowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem o dużej randze, stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski na lata 2017-2023 została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim. Powstała przy merytorycznym wsparciu w ramach projektu „Kalkulator Kosztów Zaniechania” – wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań na Mazowszu w zakresie polityki społecznej, w obszarze analizy kosztów braku podejmowania działań aktywizujących w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013.

Najważniejsze problemy społeczne, występujące na terenie Gminy Sokołów Podlaski, zostały zdiagnozowane na podstawie uzyskanych materiałów statystycznych i urzędowych, a także na podstawie ankiety skierowanej do mieszkańców gminy.

Opracowana diagnoza pozwala wyłonić konkretne problemy, nad którymi winna skupić się polityka społeczna Gminy Sokołów Podlaski oraz podległych jej jednostek organizacyjnych.

Kierunki działania ujęte, w formę misji, celów strategicznych, operacyjnych i planowanych przedsięwzięć, w sposób praktyczny wyznaczają konkretne działania poszczególnych instytucji i jednostek. Część programowa została ujęta w formie tabelarycznej, zawierającej cele, kierunki oraz realizatorów poszczególnych działań, czas ich realizacji, a także wskaźniki ich wykonania i źródła finansowania. Z diagnozy wynikają również obszary problemów, nad którymi skupi się pomoc społeczna i gminna polityka społeczna. Wyznaczony cel główny i cele strategiczne, w sposób praktyczny wyznaczają kierunki działań poszczególnych kwestii życia.

Skuteczność realizacji opracowanej strategii, będzie zależała od posiadanych, pozyskanych przez gminę oraz inne podmioty uczestniczące w jej realizacji środków finansowych. Równie ważne dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów, będzie szeroka, aktywna i skoordynowana współpraca przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski na lata 2017-2023 przyczyni się do realizacji społecznej misji Gminy, a poprzez realizację zaplanowanych celów, także do poprawy jakości życia jej mieszkańców.

II. Procedura tworzenia strategii

II.1 Uwarunkowania prawno-systemowe

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy, samorząd, w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, ma za zadanie „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

W myśl art. 16b ustawy o pomocy społecznej, gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Strategia zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie:

- celów strategicznych projektowanych zmian;
- kierunków niezbędnych działań;
- sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych;
- wskaźników realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ inne akty prawne, do których należą:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r. poz. 446 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1286 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016 r. poz. 169 ze zm.),

- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz. 195),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2016r., poz. 224 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1828 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 180),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1943),
- uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2015r. poz.821).

W ramach prac nad Strategią dokonano analizy dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym, aby zapewnić zgodność polityki społecznej z kierunkami unijnej i krajowej polityki rozwoju w perspektywie do roku 2023. Wyznaczając obszary działań Strategii, uwzględniono cele i kierunki wynikające z:

- **kontekstu gminnego** – w szczególności z:
 - Programu współpracy Gminy Sokołów Podlaski z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
 - Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
 - Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2017,
 - Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Sokołów Podlaski na lata 2017 – 2022,
 - Wieloletniego programu osłonowego dla Gminy Sokołów Podlaski „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.
- **kontekstu powiatowego** – w szczególności z:
 - Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie sokołowskim na lata 2006 – 2016;
 - Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich integracji ze społeczeństwem lokalnym na lata 2013 – 2018,
- **kontekstu krajowego** – w szczególności z:
 - „Strategii rozwoju kraju 2020” oraz projektu „Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy Wymiar Integracji”,
 - „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030” oraz projektu Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020,
 - Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020;

- **kontekstu wspólnotowego** – dokumentów strategicznych Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem „Strategii Europa 2020” oraz programowania perspektywy finansowej 2014 – 2020 – założenia umowy partnerstwa.

II.2 Metodyka prac nad strategią

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim. Punktem wyjścia do prac nad strategią było zapoznanie się z procesem opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych w generatorze strategii rozwiązywania problemów społecznych. Generator, to narzędzie informatyczne dostępne przez Internet, służące do opracowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gmin i powiatów, w oparciu o Modelową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych. Narzędzie opiera się na wystandaryzowanym dokumencie strategii, w zakresie treści merytorycznych oraz formy graficznej, co pozytywnie wpływa na zwiększenie spójności strategii na różnych szczeblach samorządu terytorialnego, tj. gminnego, powiatowego oraz wojewódzkiego. Równoległym działaniem było gromadzenie danych do diagnozy problemów społecznych z Urzędu Gminy Sokołów Podlaski, SPZOZ Sokołów Podlaski, Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim oraz z innych instytucji. Wykorzystane zostały dostępne zasoby własne. Uwzględniono również zdanie społeczności lokalnej, do której skierowano badanie ankietowe, dotyczące postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców Gminy Sokołów Podlaski. Zaangażowanie społeczności lokalnej w proces prac nad Strategią, stworzyło szansę do wypracowania różnorodnych i realnych rozwiązań, w odpowiedzi na zaistniałe problemy społeczne.

Ostatnim elementem było przeprowadzenie konsultacji społecznych na temat projektu Strategii.

III. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii

III.1. Charakterystyka gminy

Gmina Sokołów Podlaski jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie sokołowskim, w odległości 100 km od Warszawy i 30 km od rzeki Bug. Teren Gminy wchodzi w skład czystego ekologicznie obszaru "Zielonych Płuc Polski". Gmina otacza miasto Sokołów Podlaski. Od zachodu graniczy z gminami: Liw, Miedzna oraz miastem Węgrów, od północy z gminą Kosów Lacki, od wschodu z gminą Sabnie i Repki oraz od południa z gminą Bielany.

Gmina zajmuje powierzchnię 137 km² i obejmuje 36 sołectw: Bachorza, Bartosz, Brzozów, Brzozów-Kolonia, Budy Kupientyńskie, Chmielew, Czerwonka, Dąbrowa, Dolne Pole, Grochów, Dziegietnia, Emilianów, Justynów, Karlusin, Karolew, Kosierady Wielkie, Kostki, Krasnodęby-Kasmy, Krasnodęby-Rafały, Krasnodęby-Sypytki, Krasów, Łubianki-Podkupientyn, Nowa Wieś, Podrogów, Pogorzelski, Przeździatka-Kolonia, Przywózki, Skibniew-Podawce, Skibniew-Kurcze, Walerów, Węże, Wólka Miedzyńska, Wyrąb, Ząbków, Ząbków-Kolonia, Żanecin.

Gęstość zaludnienia (ludność/km2 powierzchni gminy)	44
Polska	123
Województwo mazowieckie	150
Udział w ogólnej powierzchni powiatu sokołowskiego (%)	12,12
Udział w ogólnej powierzchni województwa mazowieckiego (%):	0,38
Sołectwa (liczba):	36
Miejscowości (liczba):	39
W 2015 r. dochody gminy na 1 mieszkańca wynosiły zł	3152
W 2015 r. wydatki gminy na 1 mieszkańca wynosiły zł	3259

Liczba osób zamieszkująca na terenie Gminy Sokołów Podlaski jest zmienna z tendencją spadkową. Fakt ten wynika z ciągłej migracji ludności. Mieszkańcy Gminy Sokołów Podlaski wyjeżdżają do większych miast, gdzie kontynuują edukację na wyższym szczeblu. Po zakończeniu edukacji niejednokrotnie pozostają w tych miastach z uwagi na możliwość podjęcia zatrudnienia. Obserwujemy przyływ do Gminy Sokołów Podlaski mieszkańców ościennych gmin. Na uwagę zasługuje fakt, że społeczeństwo Gminy Sokołów Podlaski się starzeje.

W Gminie Sokołów Podlaski na koniec 2016 roku zameldowane były 6153 osoby, w tym: 3001 kobiet i 3152 mężczyzn.

III.2. Podmioty gospodarcze

Z danych uzyskanych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (w skrócie **CEIDG**) – www.ceidg.gov.pl – wynika, że na terenie Gminy Sokołów Podlaski, jednoosobową działalność gospodarczą (w tym działalność w postaci spółki cywilnej) prowadzi 266 podmiotów gospodarczych.

Na terenie Gminy działa kilka dużych firm i spółek oraz działa wiele mniejszych podmiotów gospodarczych, działających w obszarze handlu, usług i produkcji. Najwięcej podmiotów prowadzi działalność w branży: handel obwoźny artykułami spożywczo-przemysłowymi, usługi budowlano-remontowe, usługi transportowe, handel stały artykułami spożywczo-przemysłowymi, usługi stolarskie, handel używanymi samochodami, mechanika pojazdowa, przechowywanie płodów rolnych oraz sprzedaż kwiatów i nasion itp.

Do dużych podmiotów na terenie Gminy Sokołów Podlaski należy zaliczyć:

- Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „Topaz” – obok szeroko rozwiniętej sprzedaży detalicznej artykułów gospodarstwa domowego, prowadzi punkty gastronomiczne, stacje paliw oraz prowadzi inwestycje developerskie na terenie całego kraju. W miejscowości Węże znajduje się główna siedziba firmy;
- Zakład Przetwórstwa Owoców "REAL" Spółka SA w Bachorzy,
- Wytwórnia Koncentratów Paszowych, Młyn i Biogazownia w Grochowie,
- „OSTEL” Zbigniew Małyszka, Kamil Małyszka, Tomasz Małyszka spółka cywilna zajmująca się obróbką metali i nakładaniem powłok na metale,
- Przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowo-usługowe "Smak" Jacek Molski, zajmujące się produkcją pieczywa, produkcją świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek.

III.3. Poziom życia ludności

Zagadnienie poziomu życia ludności staje się obecnie jednym z kluczowych pojęć w polityce społecznej oraz strategiach rozwoju społecznego i stanowi jedną ze składowych terminu „jakości życia”. Na poziom i „jakość” wpływa, oprócz uwarunkowań zewnętrznych, źródło utrzymania i wielkość dochodów.

Wyróżnia się następujące grupy źródeł utrzymania:

- zarobki z pracy osobiście wykonywanej,
- dochody z pracy w tzw. szarej strefie,
- dochody pochodzące z zasobów własnych,
- dochody pochodzące z najmu,
- dochody z tytułu pozostawania na utrzymaniu innych osób, posiadających źródło utrzymania.

Poziom życia ludności w gminie jest niejednorodny. Wydaje się, że optymalnym wskaźnikiem poziomu życia ludności zamieszkującej gminę, byłoby zbadanie wysokości i struktury dochodów ludności. Jednak żadna z instytucji zbierających dane statystyczne, nie prowadzi takich badań w odniesieniu do konkretnych miast, gmin.

Z danych GUS wynika, że na koniec 2014 r. – 9%, 2015 r. – 8,5% mieszkańców korzystało z środowiskowej pomocy społecznej. Wg danych GUS w Polsce, w 2014 r. – 6,5%, w 2015 r. – 6% mieszkańców korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Obecnie mamy do czynienia z tendencją spadkową, gdyż zmniejsza się lista rodzin wymagających objęcia wsparciem finansowym udzielanym przez pomoc społeczną.

Gmina Sokołów Podlaski jest gminą typowo rolniczą. Dla przeważającej części mieszkańców Gminy, głównym źródłem utrzymania jest dochód z własnego gospodarstwa rolnego. Zdecydowana większość gospodarstw rolnych prowadzi wyłącznie działalność rolniczą, stanowią one 81% ogólnej ich liczby. Tylko 11% gospodarstw zajmuje się prowadzeniem zarówno działalności rolniczej i pozarolniczej z zakresu handlu, działalności rękodzielniczej, budownictwa lub transportu. Gospodarstwa prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą stanowią zaledwie 1%. Mieszkańcy Gminy Sokołów Podlaski znajdują także zatrudnienie w sektorze prywatnym poza gospodarstwami rolnymi.

III.4. Rodziny

Ustawa o pomocy społecznej określa **rodzinę** jako osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Rodzina jest podstawowym i najlepszym środowiskiem rozwoju każdego człowieka, miejscem kształtowania postaw i przygotowywania do pełnienia ról społecznych.

Wyróżnia się następujące typy rodzin:

- małżeństwo bez dzieci
- małżeństwo z dziećmi
- partnerzy bez dzieci
- partnerzy z dziećmi
- samotna matka z dziećmi
- samotny ojciec z dziećmi

Rodzina pełna, to rodzina z obojgiem rodziców z dziećmi, zaś rodzina niepełna to rodzina z jednym tylko rodzicem i dziećmi. Rodzina zrekonstruowana, to rodzina składająca się z małżeństwa lub związku partnerskiego, z jednym lub większą liczbą dzieci, z których co najmniej jedno nie jest wspólnym dzieckiem małżonków (partnerów), tzn. jest naturalnym lub

adoptowanym dzieckiem tylko jednego z nich. Rodzina rozszerzona, jest to rodzina biologiczna z osobą (lub większą liczbą osób) spokrewnioną (w linii prostej lub bocznej) przynajmniej z jednym członkiem rodziny biologicznej, np. małżeństwo i rodzeństwo bądź rodzic/ce jednego małżonków, dziadkowie z wnuczkami.

Rodziny objęte pomocą GOPS w Sokołowie Podlaskim w latach 2014 – 2016

Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		2016 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem:	204	612	195	568	175	488
o liczbie osób – 1	63	69	69	69	68	68
- 2	30	60	31	62	24	48
- 3	24	72	27	81	22	66
- 4	35	140	27	108	28	112
- 5	26	130	25	125	18	90
- 6 i więcej	20	141	16	123	15	104
W tym rodziny z dziećmi ogółem:	89	419	90	422	79	351
o liczbie dzieci – 1	24	89	25	86	25	80
- 2	33	134	30	126	26	106
- 3	19	104	22	120	22	121
- 4	11	70	9	53	4	24
- 5	0	0	2	17	2	20
- 6	2	22	1	11	0	0
- 7 i więcej	0	0	1	9	0	0
Rodziny niepełne ogółem:	14	57	15	50	13	40
o liczbie dzieci – 1	4	11	5	13	6	14
- 2	5	17	7	24	6	22
- 3	3	15	3	13	1	4
- 4 i więcej	2	14	0	0	0	0
Rodziny emerytów/rencistów ogółem:	62	118	64	112	51	92
o liczbie osób – 1	32	32	35	35	26	26
- 2	16	32	19	38	15	30
- 3	10	30	6	18	7	21
- 4 i więcej	4	24	4	21	3	15

Powyższa tabela charakteryzuje środowiska objęte działaniami ze strony pomocy społecznej bez względu na rodzaj pomocy (finansowy, rzeczowy, usługowy, doradczy). Z danych wynika, iż najliczniejszą grupą są osoby samotne. Spośród rodzin pełnych z dziećmi najliczniejszą grupą są rodzice z dwójką dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim realizuje zadania zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych gminy w ramach w/w ustawy należy: współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Rodziny i osoby objęte pomocą w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	12	15	16
Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej	3	3	3
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	3	3	4

Z powyższych danych wynika, iż ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej nie jest stała. Na bazie analizowanych lat dostrzegalny jest spadek ilościowy rodzin wymagających interwencji służb społecznych i wsparcia materialnego. Spadek obserwowany jest we wszystkich analizowanych typach rodzin.

III.5. Zasoby i warunki mieszkaniowe

W skład mieszkaniowego zasobu Gminy Sokołów Podlaski wchodzi lokale położone w budynkach będących własnością Gminy Sokołów Podlaski.

Mieszkaniowy zasób Gminy Sokołów Podlaski oraz jego stan techniczny na dzień 31.12.2016 r. przedstawia poniższa tabela

Lp.	Adres	Ilość lokali	Powierzchnia w m ²	Wyposażenie lokali	Wiek budynku	Stan techniczny budynku
1.	Budynek Gminnego Ośrodka Zdrowia w Dolnym Połu	2	104	CO - olej, woda, WC	47 lat	średni
2.	Budynek przy Gminnym Ośrodku Zdrowia w Dolnym Połu	1	48	CO - paliwa stałe, woda, WC	47 lat	średni
3.	Dom nauczyciela w Przywózkach	1	46	Piece kaflowe – paliwa stałe, woda, WC	46 lat	średni
4.	Dom nauczyciela w Nowej Wsi	1	53	woda, WC	49 lat	średni
5.	Budynek Szkoły w Skibniewie Podawcach	1	35	CO – olej, woda, WC	59 lat	średni

Wielkość i stan techniczny lokali w latach 2017 – 2021 przedstawia poniższa tabela

Rok	Liczba budynków	Liczba lokali		Powierzchnia lokali m ²		Stan techniczny mieszkaniowego zasobu gminy – liczba lokali		
		Socjalne	Pozostałe mieszkalne	Socjalne	Pozostałe mieszkalne	Bardzo dobry	Średni	Zły
2017	5	4	2	182	104	0	6	0
2018	5	4	2	182	104	0	6	0
2019	5	4	2	182	104	0	6	0
2020	5	4	2	182	104	0	6	0
2021	5	4	2	182	104	0	6	0

Gmina Sokołów Podlaski dysponuje 5 budynkami, w których są 4 lokale socjalne o łącznej powierzchni 182m² oraz 2 mieszkania pracownicze o łącznej powierzchni 104m².

III.6. Prognoza demograficzna

W latach 2014 – 2016 liczba ludności Gminy Sokołów Podlaski ulegała wahaniom. Mimo sporadycznych wzrostów populacji, można zauważyć ogólną tendencję spadkową liczby ludności. W analizowanym okresie obserwujemy niewielki wzrost liczby osób w wieku 0-17. Liczba osób w wieku produkcyjnych ulegała wahaniom, a liczba osób starszych systematycznie rośnie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Struktura z podziałem na płeć w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Mężczyźni	3148	3152	3156
Kobiety	3006	3001	3007
	6154	6153	6163
Stosunek % kobiet do zamieszkałej ludności	48,84%	48,77%	48,79%

Porównując dane od roku 2014, dotyczące liczebności kobiet i mężczyzn wśród mieszkańców Gminy Sokołów Podlaski, zauważymy, że mężczyźni są liczniej reprezentowani w kategoriach wiekowych powyżej 18 roku życia, natomiast kobiety stanowią większą kategorię osób po 60 roku życia. Mężczyźni stanowią „młodsza” część mieszkańców Gminy.

Struktura wiekowa mieszkańców w latach 2014 – 2016

	2014 r.			2015 r.			2016 r.		
	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem
0-17	599	529	1128	534	588	1122	521	600	1195
18-60	1747	0	1747	1729	0	1729	1727	0	1727
18-65	0	2190	2190		2204	2204	0	2176	2176
powyżej 60	730	0	730	744	0	744	753	0	753
powyżej 65	0	359	359	0	364	364	0	376	376
Ogółem	3006	3148	6154	3007	3156	6163	3001	3152	6153

Migracja (ruch ludnościowy) od 2014 roku przedstawia się następująco:

Ruch ludnościowy - lata 2014 – 2016 – dane własne Urzędu Gminy Sokółów Podlaski

Powód migracji	ROK		
	2014	2015	2016
Liczba zgonów	74	59	76
Liczba urodzeń	67	66	66
Liczba zameldowanych na pobyt stały	173	160	153
Liczba wymeldowanych z pobytu stałego	7	8	12

W strukturze demograficznej mieszkańców gminy widać systematyczny proces starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, zaś w wieku poprodukcyjnym rośnie. W gminie należy dostosować infrastrukturę społeczną do potrzeb rosnącej populacji osób w wieku poprodukcyjnym, poprzez rozwój lepszej, łatwiejszej dostępności do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych, jak również rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego. Należy podjąć działania zmierzające do utrzymania jak najwyższego stopnia samodzielności, utrzymania się w środowisku lokalnym mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym.

III.7. Rynek pracy

Rynek pracy – jest jednym z rynków funkcjonujących w gospodarce obok np. rynku produktów, rynku kapitałowego, rynku ziemi, czy też rynku pieniężnego. Podobnie, jak na innych rynkach, również na rynku pracy występują nabywcy i sprzedawcy. Dokonują się akty wymiany oraz są ustalane ceny i rozmiary przeprowadzanych transakcji. Nabywcami na rynku pracy są pracodawcy, natomiast sprzedawcami – pracownicy. To właśnie pracownicy oferują na rynku pracy swoje usługi pracy czy też usługi siły roboczej, na które zgłaszają zapotrzebowanie pracodawcy. Można powiedzieć, że pracodawcy zgłaszają popyt na pracę (oferują miejsca pracy), zaś pracownicy decydują o podaży pracy. W rezultacie konfrontacji popytu na pracę i podaży pracy, ustala się jej cena, w tym przypadku płaca.

Rynek pracy jest ogólnie definiowany jako ogół zależnych od instytucji, form i procesów najmu pracowników oraz uwarunkowań negocjacyjnych, w stosunku do warunków pracy i płacy. Głównymi funkcjami rynku pracy jest alokacja i realokacja zasobów ludzkich, zapewniająca w długim okresie równowagę między podażą i popytem na pracę.

Przemiany społeczno-gospodarcze zachodzące w całym kraju, miały także wpływ na lokalny rynek pracy. Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego. Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki odnoszące się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmują tylko część osób pozostających bez pracy. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna, to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest osoba niepełnosprawną, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych

lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy.

Bezrobocie, występujące na terenie gminy, dotyka wszystkie grupy wiekowe z różnym wykształceniem. Największą liczbę osób stanowią osoby pozostające bez pracy, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, osoby do 30 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim (PUP), w odniesieniu do liczby osób bezrobotnych w Gminie Sokołów Podlaski w latach 2014 – 2016 zaobserwowano tendencję spadkową, przy jednoczesnym wzroście liczby osób długotrwale bezrobotnych.

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Sokołów Podlaski w latach 2014 – 2016

Gmina	Rok	Zarejestrowani bezrobotni wg stanu na koniec roku						
		razem	Z rubryki 1					
			kobiety	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Z rubryki 3			
					Do 30 roku życia	W tym do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
Sokołów Podlaski	2014	276	131	253	127	74	53	166
	2015	246	119	223	102	62	53	148
	2016	221	102	204	87	53	49	132

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Sokołów Podlaski w latach 2014 – 2016

Rok	Nowo zarejesrtowani			Podjęcie pracy		
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
2014	303	140	163	172	79	93
2015	337	159	178	226	104	122
2016	295	115	180	192	86	106

W roku 2014 stopa bezrobocia w powiecie sokołowskim wynosiła 11%, w 2015 – 9,4%, a w roku 2016 – 8,1%.

Obok usług Urzędu Pracy, osoby dotknięte problemem bezrobocia, otrzymują wsparcie materialne i rzeczowe ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Od 2016 r. bezrobotni objęci działaniami GOPS, mogą skorzystać z prac społecznie użytecznych. W 2016 r. do prac społecznie użytecznych skierowanych było 10 osób, w tym 2 kobiety i 8 mężczyzn.

III.8. Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę medyczną dla mieszkańców Gminy Sokołów Podlaski zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) ul. Ks. Jana Bosco 5, 08-300 Sokołów Podlaski, który prowadzi:

1. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Skibniewie
2. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czerwonce.

Placówki opieki zdrowotnej z terenu Gminy Sokołów Podlaski

Nazwa placówki	Adres placówki	Rodzaj prowadzonej porady
Wiejski Ośrodek Zdrowia w Skibniewie	Skibniew ul. Sokołowska 20 08-300 Sokołów Podlaski	<ul style="list-style-type: none">• Poradnia lekarza POZ• Gabinet pielęgniarstwa rodzinnej• Gabinet Rehabilitacji
Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czerwonce	Czerwonka 36a 08-300 Sokołów Podlaski	<ul style="list-style-type: none">• Poradnia lekarza POZ• Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej – rodzinnej• Gabinet Rehabilitacji• Poradnia stomatologiczna

Gabinety rehabilitacji w wiejskich ośrodkach zdrowia są finansowane przez Gminę Sokołów Podlaski.

Udzielone porady w latach 2015 – 2016 przez SPZOZ dla mieszkańców z terenu Gminy Sokołów Podlaski

Lp.	Nazwa placówki	Nazwa poradni	Liczba porad	
			2015	2016
1	SPZOZ Wiejski Ośrodek Zdrowia w Skibniewie Skibniew ul. Sokołowska 20 08-300 Sokołów Podlaski	Poradnia lekarza POZ	4392	3868
			w tym dzieci 189	w tym dzieci 135
		Gabinet pielęgniarstwa rodzinnej	1065	1601
		Gabinet Rehabilitacji	294	245
		zabiegów 5389	zabiegi 5372	
2	SPZOZ Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czerwonce Czerwonka 36a 08-300 Sokołów Podlaski	Poradnia lekarza POZ	4221	4625
		Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej – rodzinnej	800	1016
		Gabinet Rehabilitacji	454	2085
			zabiegi 8822	zabiegów 8914
		Poradnia stomatologiczna	1585	2085

Dla mieszkańców Gminy Sokołów Podlaski dostępne są świadczenia zdrowotne udzielane przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) ul. Ks. Jana Bosco 5, 08-300 Sokołów Podlaski w zakresie:

- podstawowej opieki zdrowotnej, świadczonej przez lekarzy rodzinnych, pielęgniarki, położne, pielęgniarkę szkolną,
- specjalistycznych poradni lekarskich: alergologicznej, diabetologicznej, kardiologicznej, nefrologicznej, dermatologicznej, neurologicznej, urologicznej, reumatologicznej, ginekologiczno-położniczej, chirurgicznej, okulistyki, otolaryngologicznej, rehabilitacyjnej, logopedycznej, endokrynologicznej, zdrowia psychicznego, leczenia uzależnień, medycyny pracy,
- pracowni diagnostycznych: EKG, RTG, tomografii komputerowej, USG, EEG, endoskopowej, prób wysiłkowych, monitorowania holterowskiego, cytologii, audiologii, bakteriologicznej, laboratorium,
- leczenia w oddziałach szpitalnych: chirurgii ogólnej, chorób wewnętrznych, anestezjologii i intensywnej terapii, patologii i intensywnej terapii noworodka i niemowlęcia, ginekologiczno-położniczym, neurologicznym, pediatrycznym, noworodkowym, nefrologii/stacja dializ, rehabilitacji,
- opieki długoterminowej w zakładzie opiekuńczo leczniczym.

Ponadto mieszkańcy Gminy Sokołów Podlaski korzystają z:

- SP ZOZ RM-MEDITRANS Pogotowie Ratunkowe, ul. Bartoszowa 5 oraz niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej w Sokołowie Podlaskim:
- NZOZ Omega, Sokołów Podlaski, ul. Węgrowa 5a,
- NZOZ Optima, Sokołów Podlaski, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14,
- NZOZ Max-Med., Sokołów Podlaski, ul. Wolności 12.

Z informacji uzyskanych z ośrodków zdrowia wynika, że najczęstszymi schorzeniami, na które chorują mieszkańcy Gminy Sokołów Podlaski są: choroby związane z nadciśnieniem tętniczym, cukrzycą, chorobami niedokrwinnymi serca, chorobami zwyrodnieniowymi wielostawowymi M.15, M.54, M.47.

III.9. Edukacja i wychowanie

Na terenie Gminy Sokołów Podlaski funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Zespół Oświatowy w Grochowie, w skład którego wchodzi: Publiczne Przedszkole, Publiczna Szkoła Podstawowa o strukturze organizacyjnej obejmującej klasy I-VI, Publiczne Gimnazjum Nr 1, Publiczne Przedszkole w Grochowie Filia w Czerwonce,
- Zespół Oświatowy w Skibniewie, w skład którego wchodzi: Publiczne Przedszkole, Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum Nr 2,
- Zespół Oświatowy w Nowej Wsi, w skład którego wchodzi: Publiczne Przedszkole i Publiczna Szkoła Podstawowa,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Przywózkach, Niepubliczne Przedszkole w Przywózkach,

W dwóch placówkach oświatowych, tj. w Zespole Oświatowym w Grochowie i Zespole Oświatowym w Skibniewie są sala i hala gimnastyczna. Wszystkie zespoły oświatowe wyposażone są w pracownie komputerowe. We wszystkich placówkach aktywnie działają organizacje i koła uczniowskie. Uczniowie biorą czynny udział w konkursach, turniejach i akcjach. Kadra nauczycielska jest dobrze wykwalifikowana, większość nauczycieli uczestniczy w kształceniu ustawicznym.

Część dzieci mieszkających w miejscowościach położonych najbliżej miasta Sokołów Podlaski, uczęszcza do szkół funkcjonujących w mieście. Podobna sytuacja dotyczy młodzieży ponadgimnazjalnej.

Na terenie Gminy funkcjonują 4 świetlice socjoterapeutyczne, prowadzone są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Świetlice socjoterapeutyczne działają w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii w Gminie Sokołów Podlaski, który jest uchwalany corocznie. Działania świetlic socjoterapeutycznych związane są z profilaktyką, finansowane są ze środków komisji. Na zajęcia świetlicowe uczęszczają dzieci z rodzin wielodzietnych, rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, rodzin ubogich. Z zajęć mają możliwość korzystać uczniowie, którzy wykazywali chęć uczestniczenia w tego typu zajęciach. Podczas zajęć stosowane są różne metody pracy tj. zajęcia plastyczne, zajęcia kulinarne, inscenizacyjne, dyskusyjne, gry i zabawy na świeżym powietrzu, itp. Dzieci, korzystające z zajęć, czynnie uczestniczą w życiu szkoły, biorą aktywny udział w imprezach i uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych.

III.10. Sport i rekreacja

Upowszechnianiem, rozwojem sportu i rekreacji w Gminie Sokołów Podlaski, w głównej mierze zajmują się szkoły. Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną tworzą:

- hala sportowa przy Zespole Oświatowym w miejscowości Skibniew-Podawce. Jest pierwszą pełnowymiarową halą sportową na terenie gminy Sokołów. Budowa hali została dofinansowana ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Wojewódzkiego Programu Rozwoju Bazy Sportowej. Z hali sportowej korzystają nie tylko uczniowie Z.O. w Skibniewie, lecz także innych szkół z terenu gminy;
- wielofunkcyjne boisko o sztucznej nawierzchni przy Zespole Oświatowym w Grochowie.

Na terenie gminy działa stowarzyszenie Uczniowski Klub Sportowy „Szkolniak” z siedzibą przy Zespole Oświatowym w Grochowie, ul. Władysława Rawicza 1, 08-300 Grochów Szlachecki. Realizuje ono zadania pod nazwą: „Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży”. W ramach zajęć organizowanych przez stowarzyszenie, prowadzona jest powszechna nauka pływania dofinansowana przez Ministerstwo Sportu i Rekreacji. Na to zadanie stowarzyszenie otrzymuje dotację z Gminy Sokołów Podlaski.

Na terenie Gminy Sokołów Podlaski funkcjonują 23 świetlice wiejskie. 13 z tych świetlic stanowi własność Gminy Sokołów Podlaski, są to tzw. świetlice skomunalizowane, 10 świetlic jest nieskomunalizowanych. Świetlice, stanowiące własność gminy, są sukcesywnie remontowane i modernizowane. Zgodnie z potrzebami społeczności lokalnej, część świetlic przystosowywana jest na małe siłownie, place zabaw dla dzieci.

III.11. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe stanowią przejaw aktywności społeczeństwa obywatelskiego. Organizacje pozarządowe działają lokalnie. Tworzone są przez ludzi zainteresowanych rozwiązaniem danego problemu, dlatego też mają większą dynamikę i potencjalnie dużą skuteczność działania.

Współpraca Gminy Sokołów Podlaski z organizacjami pozarządowymi opiera się o corocznie uchwalane programy współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program ten określa kierunki współpracy, mające na celu wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji założeń o charakterze społecznym.

Na terenie Gminy Sokołów Podlaski zarejestrowanych jest 15 stowarzyszeń, w tym 8 to ochotnicze straże pożarne. Żadne z zarejestrowanych stowarzyszeń nie realizuje zadań zwianych z pomocą społeczną i nie wykazywało chęci współpracy z tutejszym Ośrodkiem w tym zakresie.

Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Sokołów Podlaski

Ochotnicze Straże Pożarne

- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GROCHOWIE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W JUSTYNOWIE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KOSTKACH
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NOWEJ WSI
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W POGORZELI
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W PRZYWÓZKACH
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SKIBNIEWIE PODAWCACH
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WÓLCE MIEDZYŃSKIEJ

Inne stowarzyszenia na terenie Gminy Sokołów Podlaski

- STOWARZYSZENIE SOŁTYSÓW GMINY SOKOŁÓW PODLASKI
- STOWARZYSZENIE GROCHÓW 2015
- „POMÓŻMY SOBIE RAZEM” STOWARZYSZENIE WSI BRZOZÓW – CHMIELEW
- STOWARZYSZENIE GOSPODYŃ WIEJSKICH „NADZIEJA” W KOSTKACH
- STOWARZYSZENIE „GALICJANKI”
- STOWARZYSZENIE „WSPÓLNY CEL” W PRZYWÓZKACH
- STOWARZYSZENIE „WSPÓLNA DROGA 9 SERC” W PRZYWÓZKACH

Celem współpracy z organizacjami pozarządowymi jest wdrażanie zasady partycypacji społecznej i rozwijanie partnerstwa pomiędzy samorządem Gminy, a organizacjami pozarządowymi, ukierunkowanego na rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz wzmocnienie aktywności społecznej obywateli. Działania Gminy oraz działania, jakie podejmują organizacje pozarządowe, powinny się uzupełniać i przyczyniać do rozwoju społeczno-ekonomicznego. Przy współpracy z Gminą, wsparciu finansowym i pozafinansowym Gminy, realizacja zaplanowanych zadań przez organizacje pozarządowe pozwoli na pełne wykorzystanie potencjału tkwiącego w organizacjach pozarządowych i innych podmiotach działających w sferze spraw społecznych.

III.12. Kultura

Na terenie Gminy Sokołów Podlaski aktywną działalność kulturalną prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Sokołowie Podlaskim z siedzibą w Skibniewie. Biblioteka posiada 3 filie:

- Filia Biblioteczna w Nowej Wsi
- Filia Biblioteczna w Przywózkach
- Filia Biblioteczna w Czerwonce

Gminna Biblioteka Publiczna została utworzona na mocy uchwały Gromadzkiej Rady Narodowej w Czerwonce w roku 1948. W momencie utworzenia, księgozbiór liczył 1041

woluminów. W latach następnych nastąpił systematyczny rozwój placówki, szybki wzrost księgozbioru i czytelnictwa. Biblioteka zapewnia stały dopływ nowości wydawniczych, dzięki środkom finansowym organizatora oraz z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, realizowanego przez Bibliotekę Narodową w priorytecie „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”.

Biblioteka, wraz z filiami, oprócz udostępniania zbiorów bibliotecznych i udzielania informacji bibliotecznej, prowadzi na terenie gminy działalność kulturalną. Co roku w bibliotece i filiach organizowane są „Wakacje z książką”. Placówki przygotowują liczne konkursy plastyczne, gry i zabawy dla dzieci, „zgaduj-zgadule”, wystawki tematyczne. Dzieci uczą się obcowania z książką poprzez słuchanie bajek, rysowanie ulubionych bohaterów książkowych.

Organizowane są lekcje biblioteczne, mające na celu zapoznanie się z pracą w bibliotece. Biblioteka przygotowuje konkursy, promocje książek, wieczory bajek i baśni. Organizowane są „Poranki z książką”. Biblioteka uczestniczy w ogólnopolskiej akcji „Cała Polska czyta dzieciom – czytamy i my”. Realizowany jest program „Książka do domu” i „Książka na telefon”. Dla uczniów Gminy Sokołów Podlaski od wielu lat odbywają się eliminacje do konkursów recytatorskich, organizowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Sokołowie Podlaskim.

Gminna Biblioteka cyklicznie organizuje konkurs muzyczny pn. „W oczekiwaniu na Święta”, który ma na celu szerzenie wśród dzieci i młodzieży szkolnej tradycji śpiewu kolęd i pastorałek oraz „Turniej wiedzy o Gminie Sokołów Podlaski”. Biblioteka prowadzi bezpłatną czytelnię internetową z trzema stanowiskami komputerowymi. Przy Gminnej Bibliotece utworzono Regionalną Izbę Pamięci.

Od 2010 roku biblioteka tworzy katalog biblioteczny w systemie Informacji Bibliotecznej Powiatu, oparty na programie SOWA, który pracuje w serwerze Biblioteki Miejskiej w Sokołowie Podlaskim.

Dziedzictwo kulturowe

Obiekty zabytkowe na terenie Gminy Sokołów Podlaski, to głównie budownictwo sakralne, zespoły dworsko-parkowe oraz wiejskie budownictwo drewniane, którego przykłady znajdują się na terenie całej Gminy. Do najciekawszych obiektów zabytkowych można zaliczyć:

- Zespół dworsko-parkowy w Bachorzy, wpisany do rejestru zabytków, założony w XVII wieku. Około 1850 roku został gruntownie przebudowany. Folwark Bachorza wchodził w skład majątku Repki, będącego jednym z większych majątków w tym regionie Podlasia. Zespół otacza Park krajobrazowy z końca XIX w.
- Kościół Parafialny p.w. Św. Wojciecha w Skibniewie-Podawcach. Kościół powstał w 1477 roku, kolejny o konstrukcji zrębowej wzniesiony został w 1743 roku, przebudowany w 1788 roku. Ołtarz główny i ołtarze boczne kościoła są w stylu barokowym. W dzwonnicy murowanej z II połowy XIX wieku, znajduje się dzwon odlany w Gdańsku w 1717 roku.
- Kościół Parafialny w Czerwoncu p.w. Św. Jana Chrzciciela, wzniesiony w 1829 roku lub 1834 roku, spalony w 1950 roku. Obecny murowany kościół wybudowano w latach 1952-1958 z ciekawą neogotycką formą, według projektu Stanisława Marzyńskiego. Obok kościoła znajduje się cmentarz parafialny, założony w II połowie XIX wieku, najstarszy nagrobek pochodzi z 1881 roku.

Lokalne Centrum Kompetencji w Nowej Wsi

W Nowej Wsi działa Lokalne Centrum Kompetencji, utworzone w ramach projektu Rozwój e-usług i ich dostęp dla obywateli w ramach Priorytetu II – Przyspieszenie e-rozwoju Mazowsza, Działanie 2.2 Rozwój e-usług w ramach Mazowieckiej Sieci Społeczeństwa Informacyjnego „M@zowszanie”.

Lokalne Centrum Kompetencji w Nowej Wsi, zwane LCK, ułatwia grupom narażonym na wykluczenie informacyjne, pokonanie barier i aktywny udział w życiu społecznym, rozwój zainteresowań, a przede wszystkim możliwość podnoszenia swoich umiejętności.

Lokalne Centrum Kompetencji w Nowej Wsi jest miejscem publicznego dostępu do e-usług oraz jest to punkt doradczy w dziedzinie technologii informacyjnych, służący przede wszystkim mieszkańcom gminy. Wyposażone jest w kilka stanowisk komputerowych, ze stałą obsługą administracyjną oraz doradcą. LCK świadczy wsparcie merytoryczne w zakresach interesujących mieszkańców terenów wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem roli nowoczesnych technologii teleinformatycznych użytecznych do rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb ludności.

III.13. Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Pomoc społeczna to jeden z elementów polityki społecznej. Celem działań z zakresu pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Na terenie Gminy Sokołów Podlaski zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim (GOPS). GOPS jest jednostką budżetową Gminy Sokołów Podlaski. Celem działania Ośrodka jest:

- 1) umożliwienie rodzinom i osobom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
- 2) wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do zadań realizowanych przez Ośrodek należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 3) przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej;
- 4) ustalanie prawa i przyznawanie świadczeń zdrowotnych;
- 5) ustalanie prawa i przyznawanie stypendiów i pomocy materialnej dla uczniów;
- 6) przyznawanie i wypłacanie świadczenia wychowawczego;
- 7) prowadzenie postępowań związanych ze świadczeniami rodzinnymi;
- 8) prowadzenie postępowań w sprawie zasiłków dla opiekunów;

- 9) prowadzenie postępowań z zakresu funduszu alimentacyjnego w tym: prowadzenie spraw dotyczących dłużników alimentacyjnych;
- 10) realizacja zadań wynikających z ustawy Karta Dużej Rodziny;
- 11) realizacja zadań z zakresu aktywizacji zawodowej integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 12) aktywizacja środowiska lokalnego w niesieniu pomocy osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym;
- 13) obsługa zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ofiar przemocy w rodzinie;
- 14) udzielanie wsparcia społecznego wynikającego z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- 15) sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę sytuacji społecznej i demograficznej;
- 16) organizowanie zasad i form wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zgodnie z wymogami ustawowymi oraz zadaniami określonymi przez Radę Gminy. Zadania zlecone są zgodne z ustaleniami i wytycznymi administracji rządowej. W ramach swojej działalności, Ośrodek może realizować zadania, projekty współfinansowane ze środków UE oraz innych programów pomocowych i programów finansowanych ze środków pozabudżetowych. Przy realizacji zadań statutowych, Ośrodek współpracuje z organami administracji rządowej oraz samorządowej na szczeblu gminy, powiatu i województwa, urzędami, instytucjami i organizacjami społecznymi, kościołem katolickim, innymi kościołami i związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, sądami, prokuraturą, komornikami, pracodawcami, osobami fizycznymi i prawnymi oraz innymi podmiotami realizującymi cele i zadania z zakresu działań określonych w statucie Ośrodka, a wynikające z przepisów prawa.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w celu realizacji zadań określonych przepisami, na dzień 31 grudnia 2016 r. zatrudniał następujące osoby: kierownika OPS, głównego księgowego, starszego inspektora ds. świadczeń rodzinnych, pracowników socjalnych, referenta ds. świadczenia wychowawczego, opiekunki domowe oraz osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W Ośrodku zatrudniany jest też asystent rodziny. Środki na wynagrodzenia pracowników GOPS, pochodzą z dotacji Wojewody oraz Gminy.

Od stycznia 2017 r. obsługę finansowo-księgową Ośrodka zapewnia Centrum Usług Wspólnych Gminy Sokołów Podlaski.

Kadra GOPS – i jej kwalifikacje w 2016 r. – stan na dzień 31.12.2016 r.

	Liczba osób
Kadra kierownicza	1
Wykształcenie wyższe	1
Specjalizacja z zakresu pomocy społecznej	1
Pracownicy socjalni	4
Wykształcenie wyższe	3
Wykształcenie policealne	1
Specjalizacja 1 stopnia w zawodzie pracownik socjalny	0
Specjalizacja 2 stopnia w zawodzie pracownik socjalny	2
Specjalizacja z zakresu pomocy społecznej	1
Pozostali pracownicy	

Główny księgowy	1
Wykształcenie wyższe	1
Starszy inspektor ds. rodzinnych	1
Wykształcenie wyższe	1
Referent ds. świadczenia wychowawczego	1
Wykształcenie średnie (jest na 4 roku prawa)	1
Opiekunki domowe	4
Wykształcenie podstawowe	1
Wykształcenie zawodowe	1
Wykształcenie średnie	2
Asystent rodziny	1
Wykształcenie wyższe	1
Osoby realizujące specjalistyczne usługi opiekuńcze (umowa zlecenie)	4
Wykształcenie wyższe	4

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, bądź innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc może być udzielana także z urzędu. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wydawane są w formie pisemnej, po uprzednio przeprowadzonym przez pracownika socjalnego wywiadzie środowiskowym w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe dla potrzeb innych instytucji, ośrodków pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, dla potrzeb funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawczego.

Pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudności w integracji osób, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobie samotnej lub osobie samotnie gospodarującej, jeżeli jej dochód nie przekracza kwoty 634,00 zł oraz osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 514,00 zł.

Świadczenia z pomocy społecznej dzielą się na świadczenia pieniężne i świadczenia niepieniężne.

Do świadczeń pieniężnych zaliczamy: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczkę na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych należą: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków

mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Liczba rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy	204	195	175
Liczba osób korzystających z pomocy	612	568	488
Liczba środowisk objętych pracą socjalną	187	107	128
Liczba środowisk objętych wyłącznie pracą socjalną	20	16	9

Liczba środowisk objętych wsparciem instytucjonalnym maleje.

Praca socjalna, prowadzona przez pracowników socjalnych na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin, odgrywa coraz większą rolę w procesie ich usamodzielniania. W pracy socjalnej wykorzystuje się metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

Wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w latach 2014 – 2016

rozdziały	Wysokość wydatków		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Domy pomocy społecznej	172 802,95	184 970,21	185 946,22
Wspieranie rodziny	30 727,88	36 696,01	24 593,18
Rodziny zastępcze	8 522,07	7 384,93	11 124,79
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	18 010,57	28 254,85	34 013,18
Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowne	82 604,00	75 866,38	72 776,95
Zasiłki stałe	106 644,40	107 722,71	141 953,89
Ośrodki pomocy społecznej	332 773,15	329 903,26	392 798,81
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	229 858,54	251 309,94	164 036,82
Pomoc w zakresie dożywiania	59 825,94	56 230,92	61 416,73
Pomoc materialna dla uczniów	0	0	16 896,40
Świadczenia wychowawcze	0	0	3 329 525,00
Świadczenia rodzinne i alimentacyjne oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowne	1 386 542,84	1 521 753,33	1 913 597,97
ogółem	2 428 323,34	2 600 092,54	6 348 679,94

W 2016 r. Ośrodek otrzymał nowe zadania, jakimi są pomoc materialna dla uczniów i świadczenie wychowawcze, tj. 500+.

Formy udzielanej pomocy z systemu pomocy społecznej w latach 2014 – 2016

Formy pomocy	Liczba osób		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Zasiłek stały	21	22	25
Zasiłek okresowy	33	30	26
Zasiłek celowy	111	99	85
W tym specjalny zasiłek celowy	37	37	31
Sprawienie pogrzebu	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	1
Usługi opiekuńcze	29	33	31
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	5	7
Pomoc państwa w zakresie dożywiania - obiady	145	133	123
w tym dla dzieci i młodzieży	141	131	121
Dożywianie zasiłek celowy	0	8	15
Dożywianie pomocy rzeczowa	0	0	0
Składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	20	21	23

Najczęściej udzielaną formą pomocy, wśród świadczeń niepieniężnych w latach 2014 – 2016, był zasiłek celowy, przyznawany na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, w tym specjalny zasiłek celowy dla osób, które nie spełniały wymogów kryterium dochodowego. W 2014 r. objęto nim 111 osób, rok później 99 osób, a w 2016 r. 85 osób.

Natomiast posiłek stanowił rodzaj pomocy niepieniężnej, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W analizowanym okresie liczba osób objętych tą formą wsparcia ulegała nieznacznym wahaniom (145 w 2014 r., 133 w 2015 r., 123 w 2016 r.).

Powody przyznania pomocy w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Ubóstwo	161	121	105
Sieroctwo	1	2	1
Bezdomność	1	2	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	4	3
Wielodzietność	3	3	2
Bezrobocie	79	66	65
Niepelnosprawność	53	62	62
Długotrwała lub ciężka choroba	90	86	78
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	72	77	70
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	25	23	23
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	2	1

Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	1
Sytuacje kryzysowe	0	0	0
Kłęska żywiołowa oraz ekologiczna	0	0	0

W latach 2014 – 2016 głównymi powodami udzielania pomocy społecznej w gminie, były ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała i ciężka choroba. Co roku, liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu ubóstwa, jest na najwyższym poziomie. Od 2014 roku spada liczba osób w rodzinach, korzystających z pomocy społecznej w związku z bezrobociem.

Ważne powody przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej stanowiły również długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Szczególną uwagę należy zwrócić na utrzymującą się liczbę powodów przyznania pomocy w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Na terenie Gminy Sokołów Podlaski nie występuje zjawisko bezdomności. Wykazane przypadki to – osoba wędrująca po całym kraju oraz osoba, której ostatnim miejscem zameldowania była Gmina Sokołów Podlaski. W naszym Ośrodku pojawia się średnio dwa razy w roku. W 2015 r. pomoc finansową oraz pomoc w postaci pracy socjalnej uzyskała osoba bezdomna, której ostatnim miejscem zamieszkania był teren Gminy Sokołów Podlaski.

Wykorzystanie instrumentu „asystent rodziny”

W obszarze pomocy społecznej od 2011 roku, ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, został wprowadzony dodatkowy element wsparcia rodziny, którym jest asystent rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z dziećmi. Pomoc ta realizowana jest poprzez działania asystenta rodzinnego, który wspiera rodziny w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim od 2013 roku realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 września 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent rodziny współfinansowany jest m.in. w ramach Resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Asystent ułatwia rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczą zastępczą, rolą asystenta są działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. Do funkcji asystenta rodziny zalicza się: funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco-aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wprowadziła zmiany w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rozszerzając zakres zadań asystenta rodziny. Asystent rodziny koordynuje działania z ustawy „Za życiem”.

Liczba rodzin objętych pomocą „asystenta rodziny”

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodziny objętych wsparciem asystenta rodziny	12	15	16
Liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	41	36	35

Karta Dużej Rodziny

Gmina Sokołów Podlaski realizuje rządowy program Karta Dużej Rodziny.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia.

W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach.

Karta przysługuje, niezależnie od uzyskiwanych dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ważne jest, aby w chwili składania wniosku rodzina spełniała ww. warunki. Jeśli w chwili składania wniosku rodzina nie ma na utrzymaniu co najmniej trojga dzieci spełniających wymienione wyżej warunki, Karta Dużej Rodziny nie będzie przysługiwała żadnemu z jej członków.

Wnioski wydane KDR w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba złożonych wniosków	27	29	6
Liczba wydanych KDR	140	154	30
Wydatki poniesione na realizację zadań wynikających z ustawy KDR	241,11 zł	667 zł	80,40 zł

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny to organ kolegialny, którego powołanie oraz zasady funkcjonowania reguluje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie znowelizowana w roku 2010. W Gminie Sokołów Podlaski Zespół Interdyscyplinarny został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Sokołów Podlaski z dnia 22 grudnia 2011 roku. Zobowiązany jest on do prowadzenia działań w rodzinie doświadczającej przemocy domowej, w której została

założona Niebieska Karta. O interdyscyplinarności zespołu mówimy w kontekście jego składu, który stanowią przedstawiciele:

- placówek oświatowych z terenu gminy,
- służby zdrowia z terenu gminy,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim,
- kościoła,

Liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba założonych Niebieskich Kart	5	12	8
Liczba kontynuowanych Niebieskich Kart z poprzedniego roku	7	4	4
Liczba rodzin, w których założono Niebieskie Karty	5	12	8
Liczba zakończonych NK	5	12	10
Liczba posiedzeń grup roboczych	8	15	11

Corocznie pracownicy tutejszego Ośrodka brali udział w Tygodniu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem – akcji zapoczątkowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Kampania łączy działania policji, administracji samorządowej, kościoła oraz wszystkich zainteresowanych poprawą bezpieczeństwa i porządku publicznego. Celem prowadzonej akcji jest zwiększenie świadomości u ofiar przestępstwa o przysługujących im prawach, informowanie o lokalnym systemie wsparcia. Akcja miała na celu zwiększenie realnego bezpieczeństwa, zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom oraz zbudowanie zaufania społeczeństwa do służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i utrzymania porządku publicznego. W ramach akcji tzw. Niebieskiego Tygodnia zorganizowano punkt konsultacyjny, w którym pełnione były dyżury przez różnych specjalistów, działających w obszarze pomocy osobom krzywdzonym. W ramach pomocy przekazywano informacje osobom zgłaszającym się, o możliwościach prawnych oraz instytucjach świadczących pomoc i wsparcie osobom doznającym przemocy domowej oraz o możliwościach pomocy terapeutycznej osobom stosującym przemoc.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Na mocy uchwały Nr 119/43/2001 Zarządu Gminy Sokołów Podlaski z 14.09.2001 r. została powołana Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim działająca na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadaniem komisji jest realizacja zadań zawartych w w/w ustawach. W oparciu o w/w przepisy, co roku jest uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii.

Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką (w różnych formach) i rozwiązywanie problemów alkoholowych, wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych oraz integracja społeczna.

Budżet i wykonanie GKRPA w latach 2014 – 2016

	2014 r.		2015 r.		2016 r.	
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
Przeciwdziałanie narkomanii	5 000,00	4 000,00	5 000,00	5 000,00	4 000,00	3 705,00
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	45 000,00	40 854,74	40 000,00	40 000,00	36 000,00	37273,62

Działania GKRPA w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba złożonych wniosków na leczenie	16	7	7
Liczba przeprowadzonych rozmów	23	12	12
Liczba złożonych wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	6	2	6
Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	8	3	3

Z danych przedstawionych w powyższych tabelach, w latach 2014 – 2016 wynika, że nastąpił spadek wydatków na działania profilaktyczne.

Zadania realizowane przez GKRPA finansowane są z budżetu gminy, ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele. Oznacza to, że kwota środków finansowych nie wykorzystanych w danym roku budżetowym powinna zwiększyć pulę środków finansowych do wykorzystania w następnym roku na realizację gminnego programu.

Podmioty spoza Gminy, z oferty których korzystają mieszkańcy Gminy Sokółów Podlaski:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Sokółowie Podlaskim ul. Kosowska 83, 08-300 Sokółów Podlaski.

Środowiskowy Dom Samopomocy to placówka wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznym („A”) i osób z niepełnosprawnością intelektualną („B”). W ramach działalności placówki, prowadzone są treningi: umiejętności społecznych, umiejętności praktycznych, higieniczne, techniczne, rozwiązywania problemów w trudnych sytuacjach międzyludzkich oraz terapia zajęciowa, umiejętności prowadzenia rozmowy, poprawa jakości życia uczestników, wsparcie poprzez podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Wsparcie dotyczy także pomocy w kontaktach społecznych, załatwianiu spraw poza ośrodkiem, podtrzymywaniu relacji z rodzinami i przyjaciółmi, nauce gospodarowania pieniędzmi oraz aktywnego spędzania czasu wolnego. W ramach swej działalności, Dom promuje twórczość osób niepełnosprawnych oraz inicjuje szeroko pojętą integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

- Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) rozpoczął swoją działalność 15 grudnia 2008 roku. Został powołany przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej w Sokółowie Podlaskim przy

ul. Lipowej 84 w Domu Miłosierdzia, gdzie mieści się do chwili obecnej. Jest to jedyny WTZ w powiecie sokołowskim.

Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Drohiczyńskiej w Sokołowie Podlaskim jest placówką pobytu dziennego. Placówka stwarza osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Prowadzone są techniki terapii zajęciowej, zmierzające do rozwijania: umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

- Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim ul. Armii Krajowej 2, 08-300 Sokołów Podlaski.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) jest instytucją szczebla powiatowego. Do zasadniczych zadań instytucji należy wspomaganie osób niepełnosprawnych poprzez realizację programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz pomoc dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodziców. Działania w tym kierunku obejmują rozwijanie i finansowanie szeroko rozumianej opieki zastępczej w powiecie sokołowskim.

- Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim, ul. M. Skłodowskiej-Curie 18A, 08-300 Sokołów Podlaski.

Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ORPA) znajduje się w strukturach Urzędu Miasta Sokołowa Podlaskiego, jest instytucją realizującą zadania w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

III.14. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne, to ogół warunków i instytucji chroniących życie i zdrowie oraz mienie obywateli, przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie, godzącymi w przyjęte normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne to stan, który umożliwia sprawne funkcjonowanie oraz zdolność do zorganizowanego i szybkiego reagowania na wszelkiego rodzaju zagrożenia.

Zadania na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego realizują Komendy Powiatowe Policji, wynikają z priorytetów Komendanta Głównego Policji oraz Rządowego Programu zapobiegania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”.

Głównymi celami Programu „Razem Bezpieczniej” są:

- wzrost realnego bezpieczeństwa w Polsce,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Polski,
- zapobieganie przestępczości i aspołecznych zachowaniom poprzez zaktywizowanie i zdynamizowanie działań administracji rządowej na rzecz współpracy z administracją samorządową, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną,
- poprawa wizerunku i wzrost zaufania społecznego do Policji i innych służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Nad zapewnieniem porządku publicznego i bezpieczeństwem obywateli oraz zapobieganiem innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia na terenie Gminy Sokołów Podlaski czuwa Komenda Powiatowa Policji w Sokołowie Podlaskim, Powiatowa Straż Pożarna w Sokołowie Podlaskim i Ochotnicza Straż Pożarna.

Struktura Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim jest następująca: Wydział Prewencji, Ruchu Drogowego, Kryminalny. Są zespoły: zespół operacyjno-rozpoznawczy, zespół dochodzeniowo-śledczy, zespół techniki kryminalistycznej, zespół dyżurnych, zespół dzielnicowych, zespół patrolowo-interwencyjny i zespół ds. wykroczeń. Na

terenie Gminy Sokołów Podlaski dzielnicowym jest obecnie mł.asp. Paweł Kobylński. Teren gminy jest jego rejonem służbowym.

Przestępczość i jej wykrywalność

rodzaj	liczba		wykrywalność		sprawcą os. nieletnia	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Zabójstwo	1	0	100%	0	0	0
Zgwałcenie	2	2	100%	100%	0	0
Kradzież	121	90	46,4%	39,3%	3	1
Kradzież z włamaniem	60	81	40,8%	42,4%	0	0
Kradzież samochodu	8	17	9,1%	7,1%	0	0
Uszkodzenie mienia	27	35	37,5%	56,8%	0	0
Rozbój	5	2	33,3%	66,7%	0	0
Bójka i pobicie	3	12	100%	100%	1	0
Przestępstwa drogowe	148	135	100%	99,1%	2	0
Znęcanie	32	31	100%	100%	0	0
Wypadki drogowe ze skutkiem śmiertelnym	5 5 zabitych	6 7 zabitych	100%	100%	0	0
Kłórowanie pojazdami w st. nietrzeźwości	97	88	100%	100%	1	0
Z ustawy o narkomanii	46	53	97,8%	100%	3	5

Komenda Powiatowa Policji w Sokołowie Podlaskim nie posiada danych na temat liczby osób zwalnianych z zakładów karnych po odbyciu kary. Otrzymuje jedynie informacje o osobach zwalnianych warunkowo, którym został orzeczony nadzór kuratora sądowego lub dozór elektroniczny.

Na terenie powiatu, w celu poprawy bezpieczeństwa, policjanci z Wydziału Ruchu Drogowego systematycznie przeprowadzali akcje i działania:

- Prędkość
- Alkohol i narkotyki
- Truck & bus
- Pasy
- Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego
- Bezpieczny weekend
- Bezpieczne wakacje
- Bezpieczna droga do szkoły
- Trzeźwość w przewozie osób
- Tydzień bezpieczeństwa pieszych
- Bezpieczne przejście
- Stop – trzeźwość
- Pirat stop
- Bezpieczni po zmroku.

Systematycznie prowadzone są też inne działania profilaktyczne, mające na celu poprawę bezpieczeństwa, można do nich zaliczyć: bezpieczne ferie, bezpieczne wakacje, bezpieczna droga do szkoły, dzień wagarowicza, razem bezpieczniej, bezpieczny senior. W szkołach i przedszkolach prowadzone są spotkania i pogadanki z dziećmi i młodzieżą na temat szeroko pojętego bezpieczeństwa.

Do działań profilaktycznych, prowadzonych wspólnie z pracownikami socjalnymi GOPS Sokołów Podlaski, czy wspólnie z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, można zaliczyć wspólne kontrole rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, czy kontrole punktów sprzedaży alkoholu.

Państwowa Straż Pożarna jest organizatorem krajowego systemu ratownictwa gaśniczego, mającego na celu ochronę życia, zdrowia oraz mienia podczas:

- walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi
- ratownictwa technicznego
- ratownictwa chemicznego

Wsparciem systemu ratownictwa w gminie jest Ochotnicza Straż Pożarna. Na terenie Gminy Sokołów Podlaski działa 8 zespołów Ochotniczej Straży Pożarnej w następujących miejscowościach: Grochów, Justynów, Kostki, Nowa Wieś, Pogorzelski, Przywózki, Skibniew, Wólka Miedzyńska.

Ochotnicze Straże Pożarne w Justynowie i w Nowej Wsi są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Straż jest wyposażona w sprzęt ratowniczy. Zespół jest przygotowany do szybkiego reagowania. Strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej zabezpieczają obchody świąt narodowych i imprezy okolicznościowe.

III.15. Infrastruktura, transport i komunikacja

Przez teren Gminy Sokołów Podlaski przebiegają dwie drogi o znaczeniu międzynarodowym, będące korytarzami transportowymi na kierunku:

- wschód-zachód - droga krajowa Nr 62 (Strzelno - Kobylniki - Radziejów - Brześć Kujawski - Włocławek - Nowy Duninów - Płock - Wyszogród - Nowy Dwór Mazowiecki - Pomiechówek - Serock - Wierzbica - Wyszaków - Łochów - Węgrów - Sokołów Podlaski - Drohiczyn - Anusin),
- północ-południe - droga krajowa Nr 63 (granica państwa - Węgorzewo - Giżycko - Pisz - Kisielnica - Łomża - Zambrów - Ceranów - Sokołów Podlaski - Siedlce - Łuków - Radzyń Podlaski - Wisznice - Sławatycze - granica państwa).

Według nowego podziału administracyjnego, obowiązującego od 1.01.1999 roku, podstawowy układ komunikacyjny Gminy Sokołów Podlaski tworzą następujące drogi:

- droga krajowa Nr 62 i Nr 63,
- droga wojewódzka nr 677 Ostrów Mazowiecka - Małkinia - Kosów Lacki - Sokołów Podlaski,
- droga powiatowa nr 36135 Wrotnów - Grzymały - Skibniew,
- droga powiatowa nr 36142 Wyszaków - Sokołów Podlaski,
- droga powiatowa nr 36145 Węgrów - Karolew - Węże,
- droga powiatowa nr 36146 Grochów - Krasów,
- droga powiatowa nr 36149 Miedzna - Sokołów Podlaski,
- droga powiatowa nr 36150 Orzeszówka - Kolonia Przeździatka,
- droga powiatowa nr 36151 Nowa Wieś - Budy Kupientyńskie,
- droga powiatowa nr 36152 Miedzna - Kostki - Sabnie,
- droga powiatowa nr 36157 Sokołów Podlaski - Jabłonna Lacka - Krzemień,
- droga powiatowa nr 36163 Sokołów Podlaski - Kamianka - Mołomotki,
- droga powiatowa nr 36165 Sokołów Podlaski - Paprotnia

W wielu przypadkach drogi powiatowe i gminne są w złym stanie technicznym. Występują braki w chodnikach i oświetleniu ulicznym, a także w urządzeniach zwiększających

bezpieczeństwo ruchu pieszych, rowerzystów i ruchu kołowego. Drogi są systematycznie naprawiane i modernizowane.

III.16. Ochrona środowiska

Środowisko przyrodnicze

Gmina Sokołów Podlaski położona jest w dorzeczu Bugu. Przez teren Gminy przepływają rzeki: Cetynia, Czerwonka, Miedzanka i Buczynka. Pod względem hydrogeologicznym, Gmina leży w obrębie Niecki Mazowieckiej zbudowanej z okresu kredowego, trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Główny poziom wodonośny związany jest z piętrem trzeciorzędowym. Utwory trzeciorzędowe zalegają na dużych głębokościach, a wody tej warstwy charakteryzują się zwiększoną zawartością związków żelaza i manganu, w związku z czym mogą być wykorzystane do celów pitnych po uzdatnieniu. Na terenie Gminy Sokołów Podlaski brak jest studni ujmujących wody trzeciorzędowe. Ludność zaopatruje się w wodę głównie z pierwszego poziomu wodonośnego, pochodzącego z piaszczystych utworów czwartorzędowych. Pierwszy poziom wodonośny zasilany jest przez wody opadowe, z wyjątkiem tych miejsc, gdzie na powierzchni znajdują się utwory nieprzepuszczalne. Na terenie wsi Kolonia Bartosz i Żanecin, pierwszy poziom wodonośny nie jest izolowany. We wsiach: Czerwonka, Grochów Szlachecki, Dolne Pole, Justynów, Krasów, Kosierady Wielkie oraz Krasnodęby Rafały, poziom ten jest średnio izolowany. Na pozostałym obszarze jest dobrze izolowany. Występujący na znacznej części terenu Gminy, brak trudno przepuszczalnej warstwy izolującej wody pierwszego poziomu wodonośnego przed zanieczyszczeniami z zewnątrz sprawia, że wody te są zanieczyszczone chemicznie i bakteriologicznie.

Powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Sokołów Podlaski wynosi 2587 ha, co stanowi 18,6% ogólnej jej powierzchni. W lasach występuje kilkanaście typów siedliskowych: las mieszany świeży, bór mieszany świeży, las mieszany wilgotny, bór świeży, las wilgotny. Zdecydowanym dominantem wśród komponentów drzewostanów jest sosna – 50% powierzchni leśnej, znaczny jest też udział drzewostanów brzoźowych – 20%, drzewostany dębowe i olszowe zajmują po 10% ogólnej powierzchni lasów. Udział pozostałych gatunków jest niewielki i mieści się w granicach 10%. Struktura wiekowa lasów jest korzystna i ma pozytywny wpływ na funkcjonowanie środowisk jako systemów przyrodniczych. Na terenie Gminy Sokołów Podlaski przeważają drzewostany IV klasy wieku (61- 80 lat). Duży udział mają też lasy w II i III klasie wieku (21-40 i 41-60 lat). Pod względem struktury przestrzennej, rozdrobnienie powierzchni leśnej jest znaczne. Największy kompleks leśny występuje w północnej części Gminy. Jest to uroczysko Przeździatka, należące do lasów państwowych. W tej części Gminy znajduje się jeszcze jeden zwarty kompleks, położony na południowy wschód od wsi Pogorzela (lasy niepaństwowe). W części środkowej Gminy położone jest uroczysko Ząbków. W części zachodniej występują w dużym rozproszeniu spore kompleksy lasów chłopskich, otaczające niewielkie, jednooddziałowe, pojedynczo usytuowane uroczyska lasów państwowych takie jak: uroczysko Brzoźów, Karolew i Węże. W tej części Gminy znajduje się jedno większe uroczysko lasów państwowych – uroczysko Grochów Szlachecki. W części wschodniej znajduje się drugi co do wielkości kompleks leśny, złożony w większej części z lasów niepaństwowych. Na południe od wymienionych kompleksów dominują bardzo małe, bądź małe fragmenty lasów chłopskich o charakterystycznym nieregularnym kształcie. Na pozostałym obszarze Gminy występują rozproszone niewielkie powierzchnie lasów prywatnych, wśród których znajdują się małe powierzchnie gruntów aneksowych (np. uroczysko Podrogów, Bachorza, Łubianki).

Na obszarze Gminy Sokołów Podlaski występują przede wszystkim złoża surowców mineralnych (kruszyw) osadzonych w czwartorzędzie. Należą do nich różnego typu – piaski,

żwiru, mułki, ropy, gliny itp. W większości przypadków eksploatacja surowców ma charakter dorywczy, zaś zasobność złóż należy do ubogich. Na terenie Gminy zinwentaryzowano ogółem 15 wyrobisk, które powstały po eksploatacji kruszywa naturalnego – piasków i piasków ze żwirem. Wyrobiska poeksploatacyjne są zazwyczaj niewielkich rozmiarów i powinny być rekultywowane. Niektóre z nich są wykorzystywane jako „dzikie” wysypiska odpadów stałych. Jest to szczególnie szkodliwe, gdyż wyrzucane odpady zaśmiecają krajobraz i powodują zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

Jednym z problemów środowiskowych Gminy Sokołów Podlaski są: zanieczyszczenie i eutrofizacja wód powierzchniowych, zaśmiecenie terenu, tzw. „dzikie wysypiska śmieci” oraz mała retencja wód w zlewniach.

Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Na terenie Gminy Sokołów Podlaski są wybudowane 224 oczyszczalnie przydomowe. 108 gospodarstw z miejscowości Żanecin i Dziegietnia jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków istniejącej w Mieście Sokołów Podlaski. 89,5% gospodarstw z terenu Gminy jest podłączonych do sieci wodociągowej.

Gmina Sokołów Podlaski jest w około 89,5% z wodociągowana. Jakość wody w Gminie jest dobra – występuje naturalna zawartość zanieczyszczeń. Na opisywanym terenie stosuje się technologie podstawowe: odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie (PUIK Sokołów Podlaski). Na terenie Gminy znajduje się 13 studni głębinowych, z których jest ujmowana woda dla potrzeb ludności. Część mieszkańców ciągle jeszcze korzysta ze studni kopanych, ujmujących płytkie poziomy wód gruntowych. Zwierciadło wody stabilizuje się w nich w zależności od warunków atmosferycznych, zaś jakość najczęściej nie spełnia norm sanitarnych. Mieszkańcy wielu wsi, dla potrzeb bytowo-gospodarczych, wykorzystują też wodę z wodociągu miejskiego. Wodociąg prowadzi wodę ujmowaną z ujęć ulokowanych we wsi Bartosz i w mieście Sokołów Podlaski. Ujęcia składają się w sumie z 16 studni głębinowych. Są one eksploatowane przez Przedsiębiorstwo Usług Inżynieryjno-Komunalnych w Sokołowie Podlaskim.

Stacja Uzdatniania wody w miejscowości Czerwonka

Stacja uzdatniania wody (SUW) w miejscowości Czerwonka, położona jest na działce nr ewidencyjny 286. 16 kwietnia 2012 roku Gmina Sokołów Podlaski uzyskała pozwolenie na użytkowanie stacji uzdatniania wody.

Stacja uzdatniania wody, przyczynia się do poprawy stanu infrastruktury technicznej i modernizacji gminy oraz w znacznym stopniu wpływa na poprawę warunków życia jej mieszkańców, poprzez zapewnienie im dostępu do spełniającej wymagane normy wody.

Możliwości sieci wodociągowej, w dostarczaniu wody, przed wybudowaniem stacji, były niewystarczające i niedostosowane do potrzeb oraz wymagały pilnej przebudowy. Czynniki te stanowią barierę dla rozwoju gminy i społeczności lokalnej w niej zamieszkującej.

Zrealizowana inwestycja jest częścią wieloetapowego projektu, mającego na celu kompleksowe rozwiązanie problemów gospodarki wodnej na terenie Gminy oraz uniezależnienie się gminy od dostaw wody z wodociągu miejskiego Miasta Sokołów Podlaski. Pierwszym etapem była budowa stacji uzdatniania wody. Kolejne etapy polegały na stopniowym podłączaniu istniejącej sieci wodociągowej w poszczególnych miejscowościach z terenu gminy do ujęcia wody w Czerwonce i stacji uzdatniania. Gmina Sokołów Podlaski uzyskała także dofinansowanie ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na budowę magistrali wodociągowej, łączącej miejscowości Czerwonka i Walerów oraz stację wodociągową i miejscowość Ząbków. Realizacja tej inwestycji w 2015 roku umożliwiła

podłączenie sieci wodociągowej z większości miejscowości z terenu Gminy Sokołów Podlaski do ujęcia wody w Czerwoncu. Obie inwestycje wpłynęły w dużym stopniu na rozwój systemu zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Sokołów Podlaski.

Gmina, jako właściciel źródła wody, jest w stanie samodzielnie kształtować odbiorcom cenę wynikającą z kalkulacji kosztów eksploatacji. Pozwala to na zmniejszenie obciążeń finansowych odbiorców wody. Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę na terenie gminy (budowa stacji oraz w przyszłości kolejnych etapów wodociągu łączącego poszczególne miejscowości ze stacją), ma na celu dostarczenie ludności dobrej jakości wody dla celów bytowo-gospodarczych i ochrony przeciwpożarowej.

Odpady komunalne

Mieszkańcy Gminy Sokołów Podlaski prowadzą selektywną gospodarkę odpadami komunalnymi. W zamian za uiszczoną przez mieszkańca opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Gmina Sokołów Podlaski zobowiązana jest dokonywać odbioru odpadów komunalnych, według harmonogramu ustalonego i podanego do publicznej wiadomości mieszkańcom.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

16.09.2015 roku został utworzony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który mieści się na terenie Przedsiębiorstwa Usług Inżynieryjno-Komunalnych w Sokołowie Podlaskim, ul. Kosowska 75. PSZOK przyjmuje odpady komunalne wytworzone przez mieszkańców Gminy Sokołów Podlaski z nieruchomości zamieszkałych.

IV. Diagnoza sytuacji społecznej wraz z wnioskami końcowymi

Punktem wyjścia i podstawą do planowania celów i kierunków działania jest diagnoza, której kluczowym elementem jest prognoza stanu przyszłego. Na jej podstawie powinny być podejmowane decyzje do celów i planu działania.

Materiałem wyjściowym do prac nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski na lata 2017 – 2024, było zapoznanie się z procesem opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych w generatorze strategii rozwiązywania problemów społecznych (<http://generator.mcps-efs.pl>). W celu opracowania strategii dokonywano analizy sprawozdawczości Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim, oceny zasobów pomocy społecznej, pozyskano dane z Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy, Komendy Powiatowej Policji, zapoznano się z danymi GUS, informacjami uzyskanymi od służby zdrowia, lokalnych instytucji, a przede wszystkim przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców Gminy Sokołów Podlaski.

Badania ankietowe, przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Sokołów Podlaski, posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Ankiety zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy. W badaniu wzięło udział 92 mieszkańców, w tym 61 kobiet, 24 mężczyzn, 7 respondentów nie podało swojej płci. Ankieta składała się z 19 pytań o różnym charakterze, tj. pytań zamkniętych i pytań otwartych (nie ograniczające odpowiedzi).

Struktura ankietowanych ze względu na płeć pokazuje, że liczną grupą były kobiety, które stanowiły 73,03% ogółu ankietowanych.

Respondenci wg płci:

	Liczba osób w %
mężczyzna	26,10%
kobieta	66,30%
Respondenci, którzy nie podali płci	7,60%

Struktura ankietowanych ze względu na wiek pokazuje, że najliczniej reprezentowaną grupą były osoby w wieku 36-45 lat. Nie było żadnej osoby w wieku poniżej 18 r. ż., 2 osoby nie zaznaczyły, do którego przedziału wiekowego należą:

Respondenci wg wieku:

	Liczba osób w %
do 18 r.ż.	0
18 - 25	2,17%
26 - 35	9,78%
36 - 45	32,61%
46 - 55	22,83%
56 - 65	23,91%
powyżej 65	3,26%
Respondenci, którzy nie podali płci	5,44%

Respondenci wg wykształcenia:

	Liczba osób w %
podstawowe	3,26%
gimnazjalne	0
zawodowe	32,61%
średnie	36,96%
wyższe	22,82%
Respondenci, którzy nie wskazali wykształcenia	4,35%

Wśród respondentów największą grupę stanowiły osoby ze średnim wykształceniem.

Status zawodowy respondenta:

	Liczba osób w %
Własna działalność gospodarcza	5,43%
Zatrudniony u pracodawcy	39,13%
Pracujący w rolnictwie	28,26%
Uczeń/student	1,09%
Emeryt/rencista	17,39%
bezrobotny	8,70%

Wśród respondentów dominowała grupa osób zatrudnionych u pracodawcy, następną grupą były osoby pracujące w rolnictwie.

W pierwszym pytaniu poproszono o wskazanie problemów społecznych, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Badani mogli zaznaczyć maksymalnie 3 problemy, które ich zdaniem najczęściej występują.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli:

- bezrobocie
- alkoholizm lub narkomania
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
- przemoc w rodzinie

Problemy dotykające mieszkańców gminy

	Liczba odpowiedzi w %
Ubóstwo	25%
Sieroctwo	1,09%
Bezdomność	1,09%
Bezrobocie	53,26%
Niepełnosprawność	14,13%
Długotrwała lub ciężka choroba	19,57%
Przemoc w rodzinie	26,09%
Braki w ochronie macierzyństwa lub wielodzietności	5,43%
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	30,43%
Trudności w integracji cudzoziemców	1,09%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2,17%
Alkoholizm lub narkomania	44,56%
Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	13,04%
Kłęski żywiołowe lub ekologiczne	5,43%
Handel ludźmi	0
Inny problem – wykazano niezaradność życiową	1,09%

Następne pytanie ankietowe dotyczyło identyfikacji grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym

	Liczba odpowiedzi
Rodziny i osoby o niskim statusie materialnym	46,74%
Rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne	26,09%
Osoby samotnie wychowujące dzieci	9,78%
Rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień	59,78%
Rodziny zmagające się z problemami przemocy domowej	29,35%
Osoby starsze i samotne	30,43%
Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	11,96%
Osoby bezdomne	3,26%
Dzieci i młodzież	2,17%
Osoby opuszczające zakłady karne	9,78%
Inne	1,09%

Badani stwierdzili, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili ci, którzy wskazali zagrożenie wśród osób i rodzin o niskim statusie materialnym.

Zdaniem respondentów, wykluczeniem społecznym zagrożone są także: osoby starsze i samotne, rodziny zmagające się z problemami przemocy domowej, rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

IV.1 Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcone są ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz dostępności pracy na czarno.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia, w pełnym wymiarze czasu.

Skutkiem bezrobocia jest zubożenie materialne, które wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci: dezintegracji rodziny, zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny.

Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa lub marginalizacji społecznej. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem, zależy od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków, nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego

Definicja problemu społecznego:

Dla celów projektu przyjęta została definicja kwestii bezrobocia, opierająca się na kryterium braku pracy, w momencie stania się klientem Ośrodka Pomocy Społecznej, choć niekoniecznie pozostawania w rejestrach urzędów pracy przez cały okres korzystania z usług i świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia.

Poziom niski (1)

Definicja poziomu niskiego:

Osoba bezrobotna, czyli niepracująca, aktywnie poszukująca zatrudnienia w ciągu ostatniego miesiąca oraz gotowa podjąć pracę w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Nie występuje efekt zniechęcenia bezskutecznym poszukiwaniem zatrudnienia.

Poziom średni (2)

Definicja poziomu średniego:

Osoba zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy, jako bezrobotna, stosująca głównie bierne metody poszukiwania zatrudnienia. Osoba bezrobotna średniookresowo. Osoba doświadczająca „pułapki bezrobocia”.

Poziom wysoki (3)

Definicja poziomu wysokiego:

Osoba pozostająca bez pracy długookresowo, zniechęcona poszukiwaniem zatrudnienia. Nie pracuje od co najmniej dwóch lat. Nie współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy. Osoba o niskim poziomie zatrudnialności. Osoba doświadczająca „pułapki bezradności”.

Prognoza i rekomendacje

Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim skupiają się w szczególności na przeciwdziałaniu bezrobociu oraz aktywizowaniu jak największej grupy osób bezrobotnych i osiągnięciu wysokiej efektywności zatrudnienia.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zakłada poprawę skuteczności działania publicznych służb zatrudnienia, poprzez nacisk na indywidualizację pomocy osobom bezrobotnym. Ustawa określa instrumenty oraz rozwiązania, które zwiększą oddziaływanie polityki rynku pracy na wzrost zatrudnienia oraz złagodzą skutki różnicowania strukturalnego w kierunku kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych.

Negatywne skutki spowolnienia gospodarczego wymusiły podjęcie działań ukierunkowanych na przywracanie umiejętności osób bezrobotnych do trwałego funkcjonowania na rynku pracy, jak również poprawę skuteczności i wydajności w zakresie świadczonych usług przez urzędy pracy.

W zakresie jakości usług świadczonych na rzecz osób bezrobotnych, wprowadzono nowy sposób postępowania przez urzędy pracy przy obsłudze bezrobotnych, który opiera się na koncepcji profilowania pomocy.

- profil pomocy I – przewidziany dla osób aktywnych, którzy nie potrzebują specjalistycznej pomocy, a jedynie ofert pracy
- profil pomocy II – przewidziany dla osób wymagających wsparcia, osoby będą korzystać ze wszystkich usług i instrumentów rynku pracy, jakie oferują urzędy pracy
- profil pomocy III – przewidziany dla osób oddalonych od rynku pracy, które z różnych powodów zagrożone są wykluczeniem społecznym, jak i ci, którzy z własnego wyboru

nie są zainteresowani podjęciem pracy, uchylają się od pracy legalnej oraz działań aktywizacyjnych

Zgodnie z ustawą, dla bezrobotnego któremu ustalono III profil, Powiatowy Urząd Pracy samodzielnie, lub we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, może inicjować działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej bezrobotnych, które są realizowane w ramach Programu Aktywizacja i Integracja.

Sytuację na rynku pracy odzwierciedla wskaźnik stopy bezrobocia.

Stopa bezrobocia według stanu na dzień 31.12.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Powiat sokołowski	11%	9,4%	8,1%
Województwo	10,8%	9,4%	7,2%
Polska	11,5%	9,7%	8,3%

Wybrane kategorie bezrobotnych w Gminie Sokółów Podlaski według stanu na koniec roku 2016.

Bezrobotni wg wieku

Ogółem	Do 30 r.ż.		Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni pow. 50 r.ż.	Bezrobotni niepełnosprawni
		w tym do 25 r.ż.			
204	87	53	132	49	8

Bezrobotni w Gminie

	ogółem
Bezrobotni zamieszkali na wsi	221
w tym posiadający gosp. rolne	33
Osoby w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	21
Cudzoziemcy	2
Bez kwalifikacji zawodowych	58
Bez doświadczenia zawodowego	76

Bezrobotni korzystający z pomocy społecznej

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba mieszkańców gminy	6154	6163	6153
Liczba osób korzystających z pomocy	612	568	488
Liczba osób korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia	79	66	65
Stosunek procentowy bezrobotnych do wszystkich korzystających z pomocy	12,90%	11,62%	13,32%

Przedstawione dane wskazują, że jednym z powodów przyznawania pomocy z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jest problem bezrobocia.

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, że mieszkańcy Gminy Sokołów Podlaski za najczęstszy problem popadania w ubóstwo, uznają bezrobocie. Bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn ubóstwa. W ocenie badanych, krokami jakie należałoby podjąć, w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych, jest organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych, zacieśnienie współpracy z PUP w celu umożliwienia zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.

Powrót na otwarty rynek pracy petentów GOPS jest utrudniony, a często nawet niemożliwy, ze względu na niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz skutki, jakie stały się ich udziałem, w związku z długotrwałym brakiem zatrudnienia, m.in. niska samoocena, brak wiary we własne możliwości, brak motywacji, bierność, roszczeniowość. Problem bezrobocia rzadko występuje w odosobnieniu. Często towarzyszą mu inne problemy jak: uzależnienie, zaburzone życie rodzinne, przemoc, ubóstwo, problemy mieszkaniowe, problemy z prawem. Bezrobocie jest przyczyną nasilania się społecznych patologii, takich jak: rozwody, trudności wychowawcze z dziećmi, przestępczość. Bezrobocie wywołuje negatywne skutki w sferze ekonomicznej. Prowadzi do obniżenia standardu życia, sprzyja izolacji społecznej, pogarsza stan zdrowia oraz wpływa na wzrost konfliktów społecznych.

Wychodząc naprzeciw osobom bezrobotnym, korzystającym z pomocy społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi działania aktywizacyjne, nastawione na przywrócenie zdolności do zatrudnienia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizując reintegrację zawodową i społeczną.

Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne, to instrument rynku pracy, skierowany do osób bezrobotnych, zarejestrowanych w urzędzie pracy.

W 2016 r. Urząd Gminy w Sokołowie Podlaskim, przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, wznowił organizowanie prac społecznie użytecznych.

Wymiar czasu pracy to 10 godzin tygodniowo i średnio 40 godzin miesięcznie.

Cele organizowanych prac:

- zapewnienie możliwości uzyskania przynajmniej minimalnych środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych
- łagodzenie społecznych skutków bezrobocia, poprzez przeciwdziałanie pogłębianiu się poczucia bezradności u klientów pozostających bez pracy i powstawaniu patologii życia rodzinnego
- reintegracja społeczna i zawodowa długotrwale bezrobotnych klientów pomocy społecznej
- aktywizacja klientów długotrwale bezrobotnych
- przygotowywanie klientów do wymagań stawianych przez pracodawców na obecnym rynku pracy (staranność wykonania zleczonej pracy, odpowiedzialność uczciwość, dyspozycyjność, zaangażowanie).

Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym i wypadkowym, z tytułu posiadania statusu osoby bezrobotnej. Bezrobotny nie może nie przyjąć propozycji wykonania prac społecznie użytecznych, gdyż odmowa oznacza utratę statusu bezrobotnego, wstrzymanie opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz pozbawienie niektórych świadczeń otrzymywanych z pomocy społecznej.

Zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych może okazać się pierwszym etapem w powrocie do pełnienia ról społecznych i zawodowych osób bezrobotnych. Prace społecznie

użyteczne stanowią jedną z form aktywnej pomocy osobom bezrobotnym, pomocy, która przerywa proces bierności, często zniechęcenia, apatii i braku motywacji.

Program Aktywizacja i Integracja

Program Aktywizacja i Integracja, to działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych, realizowane przez powiatowy urząd pracy, samodzielnie lub we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej.

Do udziału w Programie Aktywizacja i Integracja kierowane są osoby bezrobotne, dla których został ustalony profil pomocy III, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujące kontrakt socjalny. Program realizowany jest przez: powiatowy urząd pracy – w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych, w ramach prac społecznie użytecznych.

Działania w zakresie integracji społecznej osób bezrobotnych, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, mogą być realizowane, w szczególności, poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie i grupy wsparcia, w wymiarze co najmniej 10 godzin tygodniowo.

Projekty konkursowe realizowane w ramach programów Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem programów jest wspieranie, promowanie i ukierunkowywanie inicjatyw samorządu gminnego oraz organizacji pozarządowych, wykorzystujących dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych, podmioty świadczące usługi reintegracji społecznej i zawodowej – Kluby Integracji Społecznej oraz niektóre aktywne formy pomocy, w tym prace społecznie użyteczne i roboty publiczne. Programy służą również rozwojowi lokalnej współpracy pomiędzy instytucjami rynku pracy i pomocy społecznej oraz budowaniu sieci wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości społecznej i zwiększeniu gminnych zasobów komunalnych.

Działania kierowane do bezrobotnych powinny m.in. przeciwdziałać uzależnieniu świadczeniobiorców od finansowych systemów pomocy społecznej oraz rozwiązywać problem bezrobocia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

ANALIZA SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Szanse</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja projektów systemowych na rzecz osób bezrobotnych ➤ przygotowanie pracowników socjalnych do pracy z bezrobotnymi ➤ dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy ➤ zaangażowanie pracowników socjalnych GOPS na rzecz przeciwdziałania bezrobociu ➤ motywowanie osób bezrobotnych, przez pracowników socjalnych, do zmiany swojej sytuacji życiowej, poprzez podejmowanie działań aktywizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawa sytuacji osób długotrwale bezrobotnych dzięki aktywnym formom wsparcia ➤ możliwość pozyskiwania środków unijnych w obszarze ekonomii społecznej ➤ możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów na rzecz osób bezrobotnych (systemowe i konkursowe) ➤ chęć rozwijania dialogu społecznego, promowanie ekonomii społecznej ➤ identyfikacja władz lokalnych i sektora gospodarczego z problemem bezrobocia

<ul style="list-style-type: none"> ➤ systematyczne doskonalenie metod pracy GOPS ➤ umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych na rzecz przeciwdziałania bezrobociu ➤ realizacja prac społecznie użytecznych ➤ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy ➤ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca z partnerami lokalnymi regionalnymi i ponadregionalnymi
<i>Słabe strony</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak dostatecznej liczby zakładów pracy ➤ powiększająca się szara strefa rynku pracy ➤ słaba aktywność społeczna ➤ niski poziom kwalifikacji osób bezrobotnych korzystających z pomocy ➤ niska skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych bezrobociem ➤ patologie społeczne, wyuczona bezradność ➤ brak dobrych wzorców rodzicielskich ➤ dziedziczona bieda ➤ słabo rozwinięty system instytucji wspierania przedsiębiorczości ➤ brak podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielni socjalnych) ➤ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mała ilość inwestycji tworzących nowe miejsca pracy ➤ rosnąca skala długotrwałego bezrobocia oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia ➤ wzrastająca skala nielegalnego bezrobocia (praca na czarno) ➤ uzależnienie od pomocy społecznej ➤ niekorzystna struktura, wykształcenia osób bezrobotnych ➤ szybki postęp techniczny i niedostosowane w związku z nim kwalifikacje osób bezrobotnych ➤ występowanie obaw, co do zatrudnienia osób bezrobotnych, wynikające z utrwalonych postaw wobec grupy osób długotrwale bezrobotnych

IV.2 Alkoholizm lub narkomania

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków, stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ, zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym. Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to, zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorców picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego.

Definicja problemu społecznego:

Zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych, wynikających z działania środków odurzających lub substancji psychotropowych na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania, stale lub okresowo, tych środków lub substancji, w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem.

Poziom niski (1):

Definicja poziomu niskiego:

Okresowe używanie środków psychoaktywnych lub alkoholu. Wzrost tolerancji i ochoty na używki. Nie występują skumulowane szkody, ale mogą mieć miejsce zdarzenia, które skutkują określonymi konsekwencjami zdrowotnymi, społecznymi, itp. (szczególnie w odniesieniu do młodzieży). Osoba potrafi pełnić określone role społeczne.

Poziom średni (2):

Definicja poziomu średniego:

Nadużywanie środków psychoaktywnych i alkoholu. Występują trudności z pełnieniem określonych ról społecznych, zagrożenie stabilności zawodowej. Zaniedbywanie rodziny, konflikty domowe, pogłębiające się uzależnienie psychiczne i fizyczne, pojawiające się szkody zdrowotne. Wymagający sporego zaangażowania służb, terapeuty. Osoba traci role społeczne.

Poziom wysoki (3):

Definicja poziomu wysokiego:

Uzależnienie od środków psychoaktywnych lub alkoholu. Picie lub branie stanowi dominujący wymiar funkcjonowania jednostki i skutkuje niemożnością wypełniania podstawowych ról społecznych. Zalecana terapia stacjonarna lub ambulatoryjna. Może występować zerwanie więzi społecznych.

Prognoza i rekomendacje

Spośród 175 rodzin objętych pomocą społeczną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim w 2016 roku, 23 rodziny, liczące 42 osoby, swą trudną sytuację życiową tłumaczyły problemem alkoholowym. Nie było uwidocznione używanie narkotyków. W analizowanym roku, z tytułu narkomanii, miejscowy Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie oddaje skali tego zjawiska na terenie gminy. Dane przedstawione z KPP w Sokołowie Podlaskim wskazują, że na terenie Gminy Sokołów Podlaski występuje przestępczość i jej wykrywalność z ustawy o narkomanii. Konsekwencją spożywania alkoholu jest stosowanie przemocy domowej. Z powodu przemocy domowej GOPS udzielał wsparcia 12 rodzinom.

Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia.

Ważną rolę odgrywa, uchwalany corocznie, przez Radę Gminy, „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii”.

Nadzór nad realizacją zadań wytyczonych w Programie oraz ich finansowe i formalne rozliczenie, Rada Gminy powierzyła Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w Gminie Sokołów Podlaski ulegała zmianom.

Zdaniem ankietowanych, jedną z przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, są uzależnienia. Do powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy, ankietowani zaliczyli bezrobocie, utratę pracy, niezaradność życiową. Za ważną konsekwencję uzależnień, ankietowani uznali konflikty w rodzinie, rozpad rodziny oraz indywidualne skłonności do popadania w nałogi.

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na profilaktyce kierowanej do dzieci i młodzieży, ale także do dorosłych, wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych oraz zapewnieniu szerszego dostępu do pomocy psychologicznej.

ANALIZA SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Szanse</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przygotowanie pracowników socjalnych do pracy z osobami nadużywającymi alkoholu ➤ sprawnie działająca GKRPA ➤ dobra współpraca z Sądem, kuratorami, policją ➤ motywowanie osób uzależnionych i członków rodzin do podejmowania działań na rzecz walki z uzależnieniem ➤ realizacja prac społecznie użytecznych ➤ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa ➤ zwiększona świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży rodziców i nauczycieli na temat problemów z uzależnieniem 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawa sytuacji osób uzależnionych i ich rodzin dzięki aktywnym formom wsparcia ➤ możliwość korzystania ze wsparcia udzielanego przez działające w mieście Sokołów Podlaski Poradni Terapii Uzależnień, Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
<i>Słabe strony</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczny dostęp do pomocy terapeutycznej ➤ niechęć do tworzenia grup wsparcia, grup samopomocowych ➤ niska skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych uzależnieniem ➤ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób uzależnionych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niska liczba osób wyleczonych z uzależnienia ➤ obniżenie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ➤ przyzwolenie środowisk do sięgania przez dzieci i młodzież po alkohol ➤ deficyt w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień ➤ wzorce rodziców, naśladowanie nałogów rodziców ➤ uzależnienie od pomocy społecznej ➤ niekorzystna struktura wykształcenia osób współuzależnionych lub uzależnionych

	➤ występowanie obaw, co do zatrudnienia osób po leczeniu odwykowym lub uzależnionych
--	--

IV.3 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych

Według socjologa Jana Szczepańskiego, rodzina to „grupa złożona z osób połączonych stosunkiem małżeńskim i rodzicielskim”, postrzegana jako grupa społeczna lub instytucja działająca na rzecz społeczeństwa. Ustawa o pomocy społecznej definiuje rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Jednakże, mimo mnogości definicji i wielu modyfikacji, jakim na przestrzeni wieków podlegała rodzina, ciągle taka sama jest jej rola wychowawcza, która stanowi podstawę jej funkcjonowania.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego

Definicja problemu społecznego:

W projekcie przyjęto, że bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, oznacza następujące grupy problemów (według źródła ich pochodzenia):

1. problemy wynikające z postawy/zachowań rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
2. problemy wynikające z postawy/działań rodziców w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego;
3. problemy wynikające z postawy/zachowań dzieci.

Poziom niski (1):

Definicja poziomu niskiego:

Rodzina z dzieckiem, w której zaburzone są funkcje rodziny, np. zaniedbywanie niektórych potrzeb dziecka(-ci), złe gospodarowanie budżetem domowym czy prowadzenie gospodarstwa domowego. Podejmuje współpracę/wykazuje aktywność/aktywnie przeciwdziała. Wymaga niewielkiego wsparcia ze strony służb społecznych.

Poziom średni (2):

Definicja poziomu średniego:

Rodzina z dzieckiem, w której występuje niesamodzielność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych o utrwalonych złych nawykach zarówno w sferze prowadzenia gospodarstwa domowego, jak i w kwestii wychowywania dzieci, relacji między członkami rodziny. Wymagająca znacznego wsparcia ze strony innych osób w przezwyciężaniu napotkanych problemów opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc osób trzecich pozwala na usamodzielnienie rodziny.

Poziom wysoki (3):

Definicja poziomu wysokiego:

Rodzina z dzieckiem, w której występuje wiele problemów opiekuńczo-wychowawczych, w bardzo dużym stopniu niesamodzielna, wymagająca bardzo dużo pomocy ze strony osób trzecich, często pod nadzorem kuratora sądowego. Zagrożenie przejęcia dziecka(-ci) przez instytucje pieczy zastępczej. Nie podejmuje współpracy.

Prognoza i rekomendacje

Jednym z podstawowych działań Ośrodka Pomocy Społecznej, jest praca z rodziną, której funkcjonowanie coraz częściej jest zaburzone. Najczęściej niezaradność w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, macierzyńskich i zawodowych, wyrażające się między innymi w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym, ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, łamanie przez dzieci i młodzież norm i obyczajów.

Niepokojącym zjawiskiem jest przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na szkołę oraz usprawiedliwianie wszystkich kłopotów biedą, bezrobociem, chorobą jednego członka rodziny lub wpływem środowiska. Szczególnie narażone na problemy tego rodzaju są rodziny wielodzietne, niepełne oraz rodziny z problemem alkoholowym.

Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne dla dzieci i młodzieży, która jest narażona na dziedziczenie patologicznych wzorów, norm i zachowań oraz szczególnie podatna na negatywne oddziaływanie środowiska zewnętrznego.

Problemem pracy z rodziną dysfunkcyjną, jest nie tylko brak osób i instytucji wspierających rodzinę, lecz sama rodzina. Rodzice nie widzą lub nie chcą widzieć, że ich rodzina nie funkcjonuje prawidłowo, zauważają to dopiero, gdy dziecko ma poważne problemy (konflikt z prawem, opuszcza szkołę, wpada w uzależnienia) – szukają pomocy, na którą może być zbyt późno.

Różnorodność i rozległość tych problemów rodzi potrzebę organizacji profesjonalnego wsparcia rodziny w realizacji jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Opieką nad rodziną i jej wsparciem na terenie Gminy Sokołów Podlaski w sposób priorytetowy zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, realizując działania wynikające przede wszystkim z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz innych ustaw, rozporządzeń i uchwał, wyznaczających zakres oddziaływań na rodzinę.

Obok podstawowego wsparcia, jakim jest pomoc finansowa, praca socjalna, tutejszy Ośrodek samodzielnie, bądź w partnerstwie podejmuje wiele inicjatyw na rzecz rodzin i poszczególnych jej członków, np.:

- organizując wsparcie rodzin poprzez zatrudnienie asystenta rodziny, którego obszary działania to: bezpośrednia praca z rodzicami, bezpośrednia praca z dziećmi, towarzyszenie rodzicom we wprowadzaniu zmian dotyczących myślenia, zachowania, zmian w swoim otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci,
- w miarę potrzeb pomaga przy organizowaniu grup samopomocowych.

Na uwagę zasługuje tutaj fakt, iż m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jako jednostka pomocy społecznej działająca na rzecz aktywnej integracji, został uhonorowany znakiem „Zawsze pomocni”.

Badani, odpowiadając na pytanie dotyczące grup, jakie ich zadaniem są zagrożone wykluczeniem społecznym, stwierdzili, że są to rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień oraz osoby i rodziny o niskim statusie materialnym.

Według ankietowanych, wykluczeniem społecznym zagrożone są także osoby starsze i samotne oraz rodziny zmagające się z problemami przemocy domowej, a także rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego są: niski poziom umiejętności wychowawczych, uzależnienia, przemoc. Niepełnosprawność i długotrwała choroba, a za tym idące ubóstwo, są też przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Działania, które należałoby podjąć w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych, przedstawia poniższa tabela:

	Odpowiedzi w %
Pomoc asystenta	50%
Pomoc w znalezieniu zatrudnienia	42,39%
Praca socjalna	32,51%
Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej	31,51%
Edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich	29,35%
Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu	28,26%
Profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień przemocy w rodzinie	26,09%
Poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę	5,43%

Ankietowani odpowiadali na pytanie, na jakie negatywne zjawiska najbardziej narażone są dzieci i młodzież z terenu gminy. Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze, zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców oraz agresja i przemoc. Najbardziej niepokojącym problemem jest również uzależnienie od sieci Internet.

Nieustający postęp współczesnej cywilizacji niesie za sobą coraz to nowe zagrożenia dotyczące rodziny, jej bytu i funkcjonowania. To właśnie od relacji w rodzinie, nabytych w niej nawyków, postaw i wzorców zależy wiele w społeczeństwie.

Tak więc, nie tylko z punktu widzenia jednostki, ale również w interesie całego społeczeństwa, leży właściwe funkcjonowanie rodziny, a także zapewnienie jej warunków do prawidłowego funkcjonowania. Zatem trzeba chronić i wspierać rodziny, gdyż to właśnie one dostarczają nowych członków dla całego społeczeństwa. W momencie, gdy rodzina przestaje spełniać charakterystyczne dla siebie funkcje, wówczas zaczynają się kłopoty w jej funkcjonowaniu.

Rodziny, które z różnych względów nieprawidłowo spełniają swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze, będą nadal poważnym problemem społecznym. Dlatego też kryzys wartości i rodziny, objawiający się zaburzeniem jej podstawowych funkcji, wymaga systemowych rozstrzygnięć oraz zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażującej szereg powołanych ku temu służb. Wskazane jest stworzenie zintegrowanego systemu pomocy, skierowanego ku całej rodzinie, a nie tylko do poszczególnych jej członków, gdyż tylko wspólne, ukierunkowane działania wszystkich podmiotów, powołanych do działania na rzecz dobra rodziny, mogą prowadzić do rozwiązania problemów społecznych. Dla dobra dzieci konieczne jest nieustanne podnoszenie standardu usług oraz modyfikacja ich zakresu, dotyczących rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną (w tym również opieki zastępczej). Wzmacnianie bowiem rodziny, poprzez rozwój atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, adresowanych do dzieci i młodzieży, przekładać się następnie będzie na ograniczanie rozwoju zachowań patologicznych.

Problemy w pełnieniu ról społecznych, rodzicielskich, problemy wychowawcze, wynikająca z tego bezradność, stanowi wyzwanie do udzielania jak najwcześniej pomocy zmierzającej do wsparcia rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji i postaw rodzicielskich, której początku należy upatrywać w działaniach profilaktyczno-ochronnych.

ANALIZA SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Szanse</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży ➤ przygotowanie pedagogiczne pracowników socjalnych ➤ efektywna szeroko rozumiana praca socjalna ➤ dostęp do opieki przedszkolnej o szkolnictwa na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponad gimnazjalnym ➤ zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania wolnego czasu ➤ prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze funkcjonowania rodziny ➤ realizacja programów osłonowych, tj. dożywianie, KDR ➤ wsparcie materialne dla rodzin najuboższych ➤ pomoc asystenta rodziny ➤ udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Sokołów Podlaski ➤ prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych ➤ dobra współpraca pracowników socjalnych z policją, sądem, kuratorami, pedagogami ➤ posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat działających instytucji wsparcia oraz organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzięki koordynacji działań instytucji ➤ wzrost świadomości prozdrowotnej mieszkańców oraz wiedzy o dostępnych formach wsparcia ➤ aktywowanie grup wsparcia, grup samopomocowych ➤ posiadanie przez pracowników socjalnych wiedzy na temat instytucji udzielających wsparcia ➤ możliwość pozyskania środków z zewnątrz ➤ upowszechnienie idei wolontariatu ➤ prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych
<i>Słabe strony</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ utrzymywanie się w systemie pomocy społecznej dość wysokiej liczby rodzin dysfunkcyjnych ➤ brak grup wsparcia, grup samopomocowych, brak ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ utrzymywanie się w systemie pomocy społecznej dość wysokiej liczby rodzin dysfunkcyjnych ➤ brak grup wsparcia, grup samopomocowych ➤ brak ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci

<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak placówek opiekuńczo-wychowawczych, realizujących zadania z pieczy zastępczej ➤ przerzucanie obowiązków związanych z wychowaniem dzieci na szkołę ➤ brak ośrodków wsparcia dla rodzin będących w kryzysie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych ➤ bierność klientów pomocy społecznej ➤ uzależnienie od pomocy społecznej ➤ wzrost liczby uzależnień i patologii społecznych (pojawianie się nowych rodzajów uzależnień) ➤ wzrost dostępu do substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży
---	--

IV.4 Przemoc w rodzinie

Art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi: „Ilekroć w ustawie jest mowa o przemocy w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które, wykorzystując przewagę sił, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
- jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego – nie została opracowana definicja oraz opisy poziomów nasilenia problemu społecznego.

Prognoza i rekomendacje

Przemoc w rodzinie należy do grupy problemów społecznych objętych pomocą społeczną. Działanie na rzecz osób doznających przemocy prowadzone są w Gminie Sokołów Podlaski przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zespół Interdyscyplinarny. Został opracowany i wdrożony „Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Sokołów Podlaski”. Program określa cele i działania w przypadkach przemocy w rodzinie.

Głównym narzędziem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieska Karta”, która została uregulowana rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie „Procedury Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W ramach ogólnopolskiej kampanii „Tydzień Pomocy Osobom Poszkodowanym Przystępstwem”, pracownicy Ośrodka i Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych brali udział w „Niebieskim tygodniu”. Zasadniczym celem kampanii było zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem, uświadomienie społeczeństwu, że osoby, które padły ofiarą przestępstw nie mogą pozostać bez pomocy.

Podczas badań ankietowych zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu przemocy w rodzinie, poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem.

Większość ankietowanych (łącznie 59%) stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie, bądź o nich słyszała. Nie znam lub nie słyszałem o występowaniu przypadków przemocy w rodzinie odpowiedziało 38% badanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zwiększyć prowadzenie poradnictwa i interwencji, zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsce w ośrodkach wsparcia, motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach, kampaniach społecznych oraz zwiększyć dostęp do pomocy terapeutycznej i prawnej.

ANALIZA SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Szanse</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ przygotowanie pracowników socjalnych do pracy w ramach procedury niebieskie karty ➤ sprawnie działająca GKRPA ➤ realizacja zadań przez zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ➤ dobra współpraca z Sądem, kuratorami, policją ➤ motywowanie osób doznających przemocy do podejmowania działań na rzecz walki z przemocą ➤ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa ➤ zwiększona świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży rodziców i nauczycieli na temat problemów z przemocą 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawa sytuacji osób doznających przemocy ➤ możliwość korzystania ze wsparcia udzielanego przez działające w mieście Sokołów Podlaski poradnie i instytucje tj. Poradnię Terapii Uzależnień, Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ➤ zwiększenie świadomości oraz wiedzy nt. możliwości pomocy osobom doświadczającym przemocy
<i>Słabe strony</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ niedostateczny dostęp do pomocy terapeutycznej ➤ brak programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy ➤ brak specjalistów na terenie gminy (mieszkańcy korzystają z porad specjalistów na terenie miasta czy powiatu) ➤ brak chęci do tworzenia grup wsparcia, grup samopomocowych ➤ niewystarczająca skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych przemocą ➤ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób doświadczających przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niska liczba osób ujawniających przemoc domową ➤ błędne myślenie, że to co dzieje się w domu nie powinno wychodzić poza 4 ściany ➤ utrzymujące się stereotypy i mity dotyczące przemocy w rodzinie funkcjonujące w społeczeństwie ➤ wzorce rodziców, naśladowanie nałogów, zachowań rodziców ➤ brak wiary w skuteczność służb ➤ obniżenie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ➤ deficyt w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przemocy domowej

➤ ograniczona możliwość zapewnienia schronienia dla osób doznających przemocy domowej

➤ uzależnienie od pomocy społecznej

IV.5 Ubóstwo

Zgodnie z art. 7 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ubóstwo jest jednym z powodów udzielenia pomocy społecznej osobom i rodzinom. Ustawa nie definiuje wprawdzie kategorii ubóstwa, ale określa próg dochodowy na jedną osobę w gospodarstwie domowym, który uprawnia do korzystania ze świadczeń. Stąd określenie „ubóstwo ustawowe”, definiowane przez ten próg. Od 1 października 2015 roku, prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, jeśli jej dochód miesięczny nie przekracza 634 zł, natomiast osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza 514 zł. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata.

Cytowana wyżej ustawa określa, jakie świadczenia mogą zostać przyznane z powodu ubóstwa i zalicza do nich świadczenia pieniężne (np. zasiłek okresowy, celowy i specjalny), jak również świadczenia niepieniężne, w tym pracę socjalną.

Ubóstwo, w ustawie o pomocy społecznej, traktowane jest głównie jako ubóstwo o charakterze finansowym, a kryterium nabycia uprawnień do świadczeń pomocy społecznej ma charakter dochodowy, ubóstwo finansowe urasta w ustawie o pomocy społecznej do głównego wymiaru tego zjawiska.

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego

Definicja problemu społecznego:

Ubóstwo to stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów, powodujący brak możliwości zaspokojenia stosownych do sytuacji jednostki potrzeb i zagrażający, w przypadku dłuższego okresu utrzymywania się, wykluczeniem społecznym.

Poziom niski (1):

Definicja poziomu niskiego:

Ubóstwo dochodowe, płytkie, wyrażające się w braku możliwości zaspokojenia bieżących potrzeb gospodarstwa domowego.

Poziom średni (2):

Definicja poziomu średniego:

Utrwalone ubóstwo dochodowe, wyrażające się niskim dochodem oraz np. złymi warunkami mieszkaniowymi lub niedostatecznym wyposażeniem gospodarstwa domowego, ograniczoną konsumpcją i ograniczonym udziałem w życiu społeczności lokalnej (np. brak możliwości opłacenia dziecku wyjazdu na wycieczkę szkolną lub wypoczynku wakacyjnego); narażenie na zjawiska patologii społecznej w wymiarze indywidualnym i grupowym (rodzinnym). Brak umiejętności samodzielnej poprawy sytuacji. Zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Poziom wysoki (3):

Definicja poziomu wysokiego:

Trwałe ubóstwo dochodowe, stała ekspozycja na zjawiska patologii społecznej w wymiarze indywidualnym i grupowym (rodzinnym); zagrożenie bezdomnością, złe warunki mieszkaniowe, zła sytuacja rodzinna, pogarszający się stan zdrowia przy niskim poziomie higieny zdrowotnej. Brak prób samodzielnej poprawy sytuacji. Podleganie procesom wykluczenia społecznego.

Prognoza i rekomendacje

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, że jednym z głównych problemów dotyczących mieszkańców gminy, objętych pomocą, jest problem ubóstwa. Dotyczy to powyżej 60% osób korzystających z pomocy społecznej.

Rodziny korzystające z pomocy GOPS z powodu ubóstwa w latach 2014 – 2016

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Rodziny korzystające z pomocy społecznej	204	195	175
Z powodu ubóstwa	161	121	105
%	78,92%	62,05%	60%

Problem ubóstwa dostrzegają też ankietowani, 25% ankietowanych zauważyło ten problem.

Ubóstwo prowadzi do sytuacji, że osoby i rodziny mają niezaspokojone potrzeby, zmuszone są do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Do powodów ubożenia ludności, a zatem do powodów korzystania z pomocy społecznej, należy zaliczyć wyuczoną bezradność, dziedziczenie ubóstwa, bezrobocie oraz długotrwałą chorobę.

Aby skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w ramach działań wspierających, pomocy w znalezieniu zatrudnienia, prowadzeniu przez pracowników socjalnych pracy socjalnej, udzielaniu poradnictwa.

Działania w ramach systemu pomocy społecznej mające na celu ograniczenie zjawiska ubóstwa

- a) **świadczenia pieniężne** – zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;
- b) **świadczenia niepieniężne** – praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych,
- c) **kryteria dochodowe w pomocy społecznej** – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1058) – od dnia 1 października 2015 r. obowiązują następujące kryteria dochodowe:
 - dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł,
 - dla osoby w rodzinie – 514 zł.

Jednocześnie ustalono:

- maksymalną kwotę zasiłku stałego na 604 zł,

- wysokość pomocy dla cudzoziemców (ze statusem uchodźcy i ochroną uzupełniającą) na 1 335 zł,
- wartość dochodu miesięcznego z 1 ha przeliczeniowego na 288 zł.

Powyższe progi dochodowe stanowią tak zwaną „ustawową granicę biedy”, która obowiązuje z mocy ustawy o pomocy społecznej.

Działania wspierające:

- **realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”**. Jest to program, który wspiera finansowo gminy w zakresie dożywiania i realizowany jest w celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku. W 2016 roku na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 61 417 zł. Programem objęto 152 osoby.

- **realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 (POPŻ)** – program współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Żywność w ramach Programu dystrybuowana jest przez organizacje pozarządowe na trzech poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym, a jego celem jest dostarczanie żywności osobom najbardziej potrzebującym w formie paczek i/lub posiłków oraz realizacja działań towarzyszących, wspierających włączenie społeczne odbiorców pomocy żywnościowej. W ramach programu pomocą żywnościową objęto łącznie 327 osób.

Dodatkowo, ograniczeniu ubóstwa sprzyja organizacja prac społecznie użytecznych. W 2016 r. z prac społecznie użytecznych skorzystało 10 osób, środki otrzymane z PUP to kwota 10 596,94 zł. Wydatkowano w kwocie 17 244,90 zł, różnicę w kwocie 6 647,96 zł pokryła Gmina.

ALIZA SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Szanse</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja projektów systemowych na rzecz osób bezrobotnych ➤ zasoby kadrowe pomocy społecznej ➤ dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy ➤ zaangażowanie pracowników socjalnych GOPS na rzecz przeciwdziałania ubóstwu ➤ motywowanie osób bezrobotnych przez pracowników socjalnych do zmiany swojej sytuacji życiowej poprzez podejmowanie działań aktywizacyjnych ➤ systematyczne doskonalenie metod pracy GOPS ➤ umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych na rzecz przeciwdziałania ubóstwu ➤ realizacja prac społecznie użytecznych ➤ realizacja działań wspierających ➤ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawa sytuacji osób długotrwale bezrobotnych dzięki aktywnym formom wsparcia ➤ możliwość pozyskiwania środków unijnych w obszarze ekonomii społecznej ➤ duże możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów na rzecz osób bezrobotnych (systemowe i konkursowe) ➤ chęć rozwijania dialogu społecznego, promowanie ekonomii społecznej ➤ współpraca z partnerami lokalnymi regionalnymi i ponadregionalnymi

➤ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach	
Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak dostatecznej liczby zakładów pracy ➤ powiększająca się szara strefa rynku pracy ➤ słaba aktywność społeczna ➤ niski poziom kwalifikacji osób bezrobotnych korzystających z pomocy ➤ niewystarczająca skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych ubóstwem ➤ patologie społeczne, wyuczona bezradność ➤ brak dobrych wzorców rodzicielskich ➤ dziedziczna bieda ➤ słabo rozwinięty system instytucji wspierania przedsiębiorczości ➤ brak podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielni socjalnych) ➤ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mała ilość inwestycji tworzących nowe miejsca pracy ➤ rosnąca skala długotrwałego bezrobocia oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia ➤ wzrastająca skala nielegalnego bezrobocia (praca na czarno) ➤ uzależnienie od pomocy społecznej ➤ niekorzystna struktura wykształcenia osób bezrobotnych ➤ szybki postęp techniczny i niedostosowane w związku z nim kwalifikacje osób bezrobotnych ➤ występowanie obaw, co do zatrudnienia osób bezrobotnych, wynikające z utrwalonych postaw wobec grupy osób długotrwanie bezrobotnych

IV.6 Długotrwała lub ciężka choroba

Długotrwała choroba i ciężka choroba, a często za tym idąca niepełnosprawność, utrudniają lub uniemożliwiają sprawne funkcjonowanie w społeczeństwie. Wpływają na funkcjonowanie człowieka w wielu sferach życia, powodują obniżenie sprawności fizycznej, czy też poczucia własnej wartości.

Na przestrzeni trzech lat, liczba osób dotkniętych długotrwałą chorobą i ciężką chorobą oraz niepełnosprawnością, nieznacznie ulegała wahaniom w gminie, przedstawia to poniższa tabela:

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Niepełnosprawność	53	62	62
Długotrwała lub ciężka choroba	90	86	78

Charakterystyka poziomów intensywności problemu społecznego

Definicja problemu społecznego:

Osoby długotrwanie lub ciężko chore to te, które z powodu wieku lub choroby i związanych z nimi trudnościami życiowymi wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.

Poziom niski (1):

Definicja poziomu niskiego:

Osoba, która czasowo, ze względu na stan zdrowia, wymaga niewielkiego, okresowego wsparcia w wybranych czynnościach, wykraczających poza podstawowe aktywności dnia

codziennego. Może samodzielnie, bądź z niewielkim wsparciem, uczestniczyć w życiu społecznym.

Poziom średni (2):

Definicja poziomu średniego:

Osoba, która czasowo, ze względu na stan zdrowia, wymaga codziennego lub prawie codziennego wsparcia w postaci usług opiekuńczych (gospodarczych i pielęgnacyjnych). Wymaga wsparcia, by uczestniczyć w życiu społecznym.

Poziom wysoki (3):

Definicja poziomu wysokiego:

Osoba, która czasowo, ze względu na stan zdrowia, wymaga stałego wsparcia w większości podstawowych czynności dnia codziennego. Jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym jedynie przy pomocy innej osoby.

Prognoza i rekomendacje

Długotrwała lub ciężka choroba jest kolejnym z powodów udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom. Skala tego problemu również jest zauważona. Niepełnosprawność jest to długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu.

Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Niepełnosprawność czy długotrwała choroba są jednym z powodów przyznawania pomocy. Dlatego też, aby przeciwdziałać następstwom długotrwałej i ciężkiej choroby, jako powodu udzielania pomocy, należy podejmować następujące działania:

Niematerialne formy pomocy

➤ Praca socjalna

Osobom i rodzinom udziela się pomocy w postaci pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego.

Praca socjalna to działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

➤ Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn, wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia oraz odpłatność klienta.

➤ Kierowanie do domów pomocy społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

1. mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawy z dochodów dziecka,
 2. małżonek, zstępni przed wstępnymi,
 3. gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.
- Jest to najbardziej kosztowna forma pomocy dla Gminy.

ANALIZA SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Szanse</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ profesjonalizm w pracy pomocy społecznej ➤ świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania ➤ świadczenie w miejscu zamieszkania specjalistycznych usług opiekuńczych ➤ informowanie osób chorych i niepełnosprawnych o przysługujących im formach pomocy ➤ dwa ośrodki zdrowia posiadają gabinety rehabilitacyjne ➤ funkcjonują poradnie POZ i gabinety pielęgniarki rodzinnej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość uzyskania pomocy w formie usług opiekuńczych ➤ brak zjawiska marginalizacji problemów osób chorych i niepełnosprawnych ➤ istnienie w powiecie instytucji i organizacji działających na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych ➤ zwiększająca się akceptacja osób niepełnosprawnych
<i>Słabe strony</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom chorym i niepełnosprawnym ➤ brak opieki geriatrycznej ➤ niewystarczająca liczba instytucji wsparcia, działających na rzecz osób niepełnosprawnych i chorych ➤ ograniczony dostęp do bazy rehabilitacyjnej ➤ brak w gminie wolontariuszy mogących wspierać osoby chore i niepełnosprawne ➤ istnienie barier architektonicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększająca się liczba osób chorych i niepełnosprawnych ➤ istnienie barier utrudniających codzienne życie osobom chorym i niepełnosprawnym

V. Analiza SWOT

W analizie strategicznej, szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację gminy. W omawianej analizie wyróżnia się etapy:

- identyfikację i analizę mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Elementy analizy SWOT:

- mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę,
- szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów gminy, która pozwala na identyfikację jej mocnych stron (wewnętrzne czynniki pozytywne) i słabych stron (wewnętrzne czynniki negatywne). Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla gminy, które wyróżniają ją na tle innych. Są to dziedziny działalności, które tworzą pozytywny wizerunek instytucji oraz gminy. Słabymi stronami określane są te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji oraz gminy. Poznanie szans (zewnętrznych czynników pozytywnych) i zagrożeń (zewnętrznych czynników negatywnych), płynących z otoczenia, stanowi drugi etap analizy SWOT. Szansami są wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji oraz gminy sytuacje. Dodatkowo są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne społeczne efekty. Za zagrożenia przyjmuje się zbiór wydarzeń i procesów, które tworzą niekorzystne dla instytucji oraz gminy sytuacje w otoczeniu społecznym. Zagrożenia postrzegane są jako bariery, utrudnienia i możliwości niebezpieczeństwa, które ograniczają rozwój.

Zderzenie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami pozwala na określenie kierunków oraz tendencji rozwoju strategii jednostki terytorialnej. Umożliwia zestawienie problematycznych elementów z tymi, które są drzemającym, niewykorzystywanym dotychczas potencjałem instytucji oraz gminy.

ANALIZA SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Szanse</i>
<ul style="list-style-type: none">➤ realizacja projektów systemowych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. bezrobotnych, ubogich, dotkniętych przemocą, uzależnieniem, osób starszych, chorych, niepełnosprawnych➤ zasoby kadrowe pomocy społecznej➤ dobra współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy➤ zaangażowanie pracowników socjalnych GOPS na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu➤ motywowanie osób bezrobotnych przez pracowników socjalnych do zmiany swojej sytuacji życiowej poprzez podejmowanie działań aktywizacyjnych➤ systematyczne doskonalenie metod pracy GOPS	<ul style="list-style-type: none">➤ poprawa sytuacji osób długotrwale bezrobotnych dzięki aktywnym formom wsparcia➤ możliwość pozyskiwania środków z zewnątrz➤ chęć rozwijania dialogu społecznego, promowanie ekonomii społecznej➤ współpraca z partnerami lokalnymi regionalnymi i ponadregionalnymi➤ poprawa sytuacji osób uzależnionych i ich rodziny dzięki aktywnym formom wsparcia➤ możliwość korzystania ze wsparcia udzielanego przez działające w mieście Sokołów Podlaski Poradni Terapii Uzależnień, Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych➤ możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzięki

<ul style="list-style-type: none"> ➤ umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych ➤ realizacja prac społecznie użytecznych ➤ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy ➤ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ➤ działająca GKRPA ➤ dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień do wsparcia psychologicznego ➤ motywowanie osób uzależnionych i członków rodzin do podejmowania działań na rzecz walki z uzależnieniem ➤ zwiększona świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży rodziców i nauczycieli na temat problemów z uzależnieniem ➤ prowadzenie działań przez GOPS zapobiegających dysfunkcjom rodziny, poprzedzonych diagnozą rodzin, dzieci o młodzieży ➤ efektywna szerokorozumiana praca socjalna ➤ dostęp do opieki przedszkolnej i szkolnictwa na poziomie podstawowym gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym ➤ istnienie ofert spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież ➤ prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia i funkcjonowania rodziny ➤ realizacja programów osłonowych tj. dożywianie, KDR ➤ wsparcie materialne dla rodzin najuboższych ➤ dobra współpraca pracowników socjalnych z policją, sądem, kuratorami, pedagogami ➤ posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji udzielających wsparcia oraz organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc ➤ realizacja zadań dot. przemocy przez zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ➤ dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień do wsparcia psychologicznego ➤ motywowanie osób uzależnionych i osób doznających przemocy do podejmowania działań na rzecz walki z przemocą 	<ul style="list-style-type: none"> koordynacji działań instytucji wspierających te grupy ➤ wzrost świadomości prozdrowotnej mieszkańców oraz wiedzy o dostępnych formach wsparcia ➤ aktywowanie grup wsparcia, grup samopomocowych ➤ posiadanie przez pracowników socjalnych wiedzy na temat instytucji udzielających wsparcia ➤ poprawa sytuacji osób uzależnionych i ich rodziny dzięki aktywnym formom wsparcia ➤ zwiększenie świadomości oraz wiedzy nt. możliwości pomocy osobom doświadczającym przemocy ➤ udostępnianie idei wolontariatu
--	---

<i>Słabe strony</i>	<i>Zagrożenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak dostatecznej liczby zakładów pracy ➤ powiększająca się szara strefa rynku pracy ➤ słaba aktywność społeczna ➤ niski poziom kwalifikacji osób bezrobotnych korzystających z pomocy ➤ niska skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych bezrobociem ➤ patologie społeczne, wyuczona bezradność ➤ brak dobrych wzorców rodzicielskich ➤ dziedziczona bieda ➤ słabo rozwinięty system instytucji wspierania przedsiębiorczości ➤ brak podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielni socjalnych) ➤ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. bezrobotnych, uzależnionych, chorych, niepełnosprawnych, itp. ➤ utrzymywanie się w systemie pomocy społecznej dość wysokiej liczby rodzin dysfunkcyjnych ➤ brak grup wsparcia, grup samopomocowych ➤ brak ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ➤ brak placówek działających w ramach pieczy zastępczej ➤ przerzucanie obowiązków związanych z wychowaniem dzieci na szkołę ➤ brak programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy ➤ brak specjalistów na terenie gminy (mieszkańcy korzystają z porad specjalistów na terenie miasta) ➤ niska skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych przemocą, uzależnieniami ➤ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz osób uzależnionych, bezrobotnych ➤ ograniczona możliwość zapewnienia schronienia dla osób doznających przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mała ilość inwestycji tworzących nowe miejsca pracy ➤ rosnąca skala długotrwałego bezrobocia oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia ➤ wzrastająca skala nielegalnego bezrobocia (praca na czarno) ➤ uzależnienie od pomocy społecznej ➤ niekorzystna struktura wykształcenia osób bezrobotnych ➤ szybki postęp techniczny i niedostosowane w związku z nim kwalifikacje osób bezrobotnych ➤ niechęć wśród pracodawców do zatrudniania osób uzależnionych, długotrwale bezrobotnych ➤ niska liczba osób wyleczonych z uzależnienia ➤ obniżenie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ➤ deficyt w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień ➤ wzorce rodziców, naśladowanie nałogów rodziców ➤ utrzymywanie się w systemie pomocy społecznej dość wysokiej liczby rodzin dysfunkcyjnych ➤ brak grup wsparcia, grup samopomocowych ➤ brak ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ➤ brak placówek działających w obszarze pieczy zastępczej ➤ negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych ➤ bierność klientów pomocy społecznej ➤ wzrost liczby uzależnień i patologii społecznych (pojawianie się nowych rodzajów uzależnień), ➤ wzrost dostępu do substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży ➤ niska liczba osób ujawniających przemoc domową ➤ utrzymujące się stereotypy i mity dotyczące przemocy w rodzinie funkcjonujące w społeczeństwie ➤ wzorce rodziców, naśladowanie nałogów, zachowań rodziców ➤ deficyt w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przemocy domowej

Podsumowanie diagnozy

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Sokołów Podlaski, przedstawiła najważniejsze problemy, które dotyczą mieszkańców gminy oraz grupy zagrożone wykluczeniem.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, ankietowani zaliczyli:

- bezrobocie,
- alkoholizm lub narkomania,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- przemoc w rodzinie.

Za najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym uznano następujące grupy:

- rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień,
- osoby i rodziny o niskim statusie materialnym,
- osoby starsze i samotne,
- rodziny zmagające się z problemami przemocy domowej,
- rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Dane statystyczne GOPS wykazują, że 60% osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, jest objęta pomocą z powodu ubóstwa. Znaczna część osób i rodzin jest objęta pomocą z powodu długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Wyniki diagnozy posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2017 – 2023. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych.

VI. Cele strategii

Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2023 wskazuje na najważniejsze priorytety, na których zamierza skoncentrować się lokalna polityka społeczna, a za jaki została uznana rodzina. Celem działań stają się rodziny, w których występuje bezrobocie, niepełnosprawność, rodziny osób starszych, rodziny wielodzietne, niepełne, niezaradne życiowo. System pomocy społecznej musi być szczególnie wyczulony na sytuacje trudne, pojawiające się w tych rodzinach, tj. zjawisko przemocy, uzależnień, problemy opiekuńczo-wychowawcze, ubóstwo.

Przewidziane działania aktywizacyjne są szansą na zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego rodzin. Przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego poprzez aktywizowanie osób bezrobotnych, organizację wsparcia na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i chorych, wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem, podejmowanie działań mających przeciwdziałać uzależnieniom i przemocy, winno być udziałem nie tylko instytucji działających w obszarze spraw społecznych, ale także organizacji pozarządowych, współdziałających w tym obszarze, przy udziale całej społeczności lokalnej.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zmierza się nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji życiowej klientów, lecz także do usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej.

VI.1 Cel główny

Cel główny:			
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzmocnienie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej			
Cel I Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i przeciwdziałanie zjawiskom ich wykluczenia	Cel II Organizacja wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych, chorych, starszych	Cel III Budowanie systemu wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem	Cel IV Podejmowanie działań mających przeciwdziałać uzależnieniom i przemocy

VI.2 Cel szczegółowy

Cel 1: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i przeciwdziałanie zjawiskom ich wykluczenia			
Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżący monitoring osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej. 2. Propagowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych. 3. Rozwój form współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. 4. Promowanie form zatrudnienia socjalnego (spółdzielnie socjalne, zatrudnienie wspierane). 5. Opracowywanie programów i projektów na rzecz osób bezrobotnych. 6. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	Prewencyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie liczby korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. 2. Nabycie umiejętności poszukiwania pracy poprzez wsparcie doradcy zawodowego (warsztaty aktywnego poszukiwania pracy). 3. Zmiana postaw osób bezrobotnych poprzez uczestnictwo w treningach umiejętności psychospołecznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. 2. Liczba wypłaconych zasiłków okresowych z powodu bezrobocia. 3. Liczba osób korzystających ze wsparcia doradcy zawodowego.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja i realizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej. 2. Udzielanie wsparcia i pomocy w poszukiwaniu pracy. 	Aktywizacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 4. Ukończenie kursów i szkoleń przez osoby bezrobotne. 5. Uczestnictwo osób bezrobotnych w realizowanych projektach systemowych, konkursowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w treningach umiejętności psychospołecznych. 5. Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w kursach zawodowych i szkoleniach. 6. Liczba osób bezrobotnych objętych nowymi metodami pracy.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań w celu mobilizowania klientów do poszukiwania zatrudnienia poprzez realizację kontraktów socjalnych. 	Interwencyjne		<ol style="list-style-type: none"> 7. Liczba warsztatów i konferencji zorganizowanych z osobami bezrobotnymi.

2. Realizacja form zatrudnienia socjalnego oraz innych projektów dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym np. spółdzielnie socjalne, zatrudnienie wspierane.		6. Wzrost poczucia bezpieczeństwa rodziny. 7. Zaspokojenie podstawowych potrzeb członków rodziny poprzez podjęcie zatrudnienia. 8. Ograniczenie różnorodności problemów w rodzinie.	8. Liczba zawartych kontraktów socjalnych. 9. Poziom stopy bezrobocia na terenie gminy.
--	--	---	--

Cel II: Organizacja wsparcia na rzecz osób starszych, chorych, niepełnosprawnych

Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
1. Bieżący monitoring sytuacji osób starszych i osób niepełnosprawnych. 2. Opracowywanie programów i projektów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 3. Zwiększanie dostępności do edukacji, uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych i osób niepełnosprawnych. 4. Propagowanie działalności wolontarystycznej. 5. Budowanie oparcia społecznego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	Prewencyjne	1. Poszerzony dostęp osób niepełnosprawnych i osób starszych do życia społecznego, kulturalnego, rynku pracy, edukacji, pomocy prawnej i psychologicznej. 2. Większa samodzielność i niezależność osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.	1. Liczba osób objętych różnego rodzaju programami na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. 2. Liczba osób starszych, chorych i niepełnosprawnych objętych pomocą finansową. 3. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. 4. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych.
1. Zapewnienie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych. 2. Podnoszenie, jakości świadczonych usług przez systematyczne dokształcanie kadr. 3. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.	Interwencyjne	3. Lepsza jakość życia osób starszych i niepełnosprawnych. 4. Wzrost świadomości o przysługujących starszym i	5. Liczba osób korzystających ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy w mieście Sokołów Podlaski.

<p>4. Krzewienie idei wolontariatu wśród osób starszych.</p> <p>1. Włączanie osób starszych w działania podejmowane na rzecz innych grup społecznych.</p> <p>2. Inicjowanie wprowadzania nowatorskich rozwiązań w działaniach na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>3. Okazywanie wsparcia emocjonalnego w doświadczeniach egzystencjonalnych, samotności, cierpieniu.</p> <p>4. Podtrzymywanie aktywności społecznej.</p> <p>5. Pomoc w utrzymywaniu więzi rodzinnych.</p>	<p>Aktywizacyjne</p>	<p>niepełnosprawnym, prawach.</p> <p>5. Wzrost nowych form aktywności w działaniu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>6. Upowszechnianie wizerunku osób starszych i niepełnosprawnych, jako pełnoprawnych członków społeczności lokalnej.</p> <p>7. Wzrost poczucia bezpieczeństwa.</p> <p>8. Wzrost poczucia własnej wartości.</p>	<p>6. Liczba osób uczestniczących w Warsztatach Terapii Zajęciowej w mieście Sokołów Podlaski.</p> <p>7. Liczba osób korzystających z pomocy wolontariuszy.</p> <p>8. Liczba wolontariuszy spośród osób starszych.</p> <p>9. Liczba osób funkcjonujących w grupach wsparcia, klubach.</p> <p>10. Liczba uczestników ośrodka wsparcia.</p>
--	----------------------	---	---

Cel III: Budowanie systemu wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem.

Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
<p>1. Współpraca pomiędzy podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.</p> <p>2. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją.</p> <p>3. Realizacja programów profilaktycznych i wychowawczych skierowanych do dzieci i rodziców, rozwój programów i ich wzbogacanie.</p>	<p>Prewencyjne</p>	<p>1. Wypracowanie modelu współpracy z instytucjami w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.</p> <p>2. Wzmocnienie samodzielności w radzeniu sobie z życiem.</p> <p>3. Wzmocnienie postawy świadomego rodzicielstwa.</p>	<p>1. Liczba programów kierowanych do dzieci i ich rodziców.</p> <p>2. Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej.</p> <p>3. Liczba rodzin korzystających z grup wsparcia.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 4. Organizowanie akcji w celu propagowania zdrowego stylu życia. 5. Rozwój współpracy interdyscyplinarnej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój pracy socjalnej z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. 2. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez wprowadzenie asystentów rodziny. 3. Udzielanie wszelkiego rodzaju wsparcia rodzinom znajdującym się w niedostatku. 4. Świadczenie pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych. 5. Pobudzanie aktywności własnej rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi. 	<p>Interwencyjne</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i wdrażanie programów na rzecz wspierania rodziny. 2. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną. 3. Propagowanie różnych form zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. 4. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem. 5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci poprzez zajęcia wyrównawcze. 6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie dotycząca dzieci przebywających w pieczy zastępczej w celu powrotu dzieci do rodzin biologicznych. 	<p>Aktywizacyjne</p>

<ol style="list-style-type: none"> 4. Ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych. 5. Ograniczenie uzależnień i przestępczości. 6. Wzrost aktywności zawodowej rodziców. 7. Zmiana postaw rodzicielskich. 8. Wzrost aktywności ruchowej, kulturalnej i rekreacyjnej wśród dzieci i ich rodziców. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologa, pomocy prawnej, socjalnej. 5. Liczba dzieci biorąca udział w formach zorganizowanego wypoczynku letniego. 6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 7. Liczba dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania. 8. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów. 9. Liczba kampanii, projektów edukacyjnych. 10. Liczba rodzin objętych pomocą żywnościową. 11. Liczba rodzin korzystających z rządowego programu KDR
--	--

Cel IV: Podejmowanie działań mających przeciwdziałać uzależnieniom i przemocy.

Działanie:	Rodzaj działania:	Produkt:	Wskaźnik pomiaru celu:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Koordynacja i wspieranie działań instytucji w ramach projektów i programów profilaktycznych. 2. Rozwijanie poradnictwa i edukacji dla rodziców, celem rozpoznawania przez nich zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży. 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej. 4. Rozwój świetlic socjoterapeutycznych. 	Prewencyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost świadomości mieszkańców o przysługujących prawach. 2. Lepsza jakość życia osób doświadczających przemocy i osób współuzależnionych. 3. Ograniczenie uzależnień. 4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa. 5. Wzrost poczucia własnej wartości. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych różnego rodzaju programami. 2. Liczba programów. 3. Liczba założonych NK. 4. Liczba osób dotkniętych przemocą. 5. Liczba wniosków złożonych do GKRPA.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie skuteczności pomocy dla ofiar przemocy, dla osób uzależnionych. 2. Zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą. 3. Udzielanie wsparcia materialnego osobom doświadczającym przemocy i osobom uzależnionym i współuzależnionym. 	Interwencyjne		<ol style="list-style-type: none"> 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. 7. Liczba udzielanych porad 8. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuacja działań interwencyjnych, izolacyjnych i wobec sprawców przemocy domowej. 	Aktywizacyjne		

Szczegółowe wskaźniki:

Cel I: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i przeciwdziałanie zjawiskom ich wykluczenia		
Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość docelowa wskaźnika	Wskaźnik pomiaru celu:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych różnego rodzaju programami na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. 2. Liczba osób starszych, chorych i niepełnosprawnych objętych pomocą finansową. 3. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. 4. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych. 5. Liczba osób korzystających ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy w mieście Sokołów Podlaski. 6. Liczba osób uczestniczących w Warsztatach Terapii Zajęciowej w mieście Sokołów Podlaski. 7. Liczba osób korzystających z pomocy wolontariuszy. 8. Liczba wolontariuszy spośród osób starszych. 9. Liczba osób funkcjonujących w grupach wsparcia, klubach. 10. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych. <p>Liczba rodzin korzystających z pomocy – 175 Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia – 65</p>	<p>37,14 % ogółu rodzin korzystających z pomocy (wg stanu na 31.12.2016 r.)</p>	<p>Mierzona będzie wskaźnikami powstałego rezultatu i oddziaływania.</p>
<p>Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rejestry prowadzonych świadczeń - listy obecności - deklaracje uczestnictwa w projektach, programach - sprawozdania z działalności GOPS, GKRPA, <p><i>Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy</i></p>		

Cel II: Organizacja wsparcia na rzecz osób starszych, chorych, niepełnosprawnych

Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość docelowa wskaźnika	Wskaźnik pomiaru celu:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych różnego rodzaju programami na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. 2. Liczba osób starszych, chorych i niepełnosprawnych objętych pomocą finansową. 3. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. 4. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych. 5. Liczba osób korzystających ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy. 6. Liczba osób uczestniczących w Warsztatach Terapii Zajęciowej. 7. Liczba osób korzystających z pomocy wolontariuszy. 8. Liczba wolontariuszy spośród osób starszych. 9. Liczba osób funkcjonujących w grupach wsparcia, klubach. 10. Liczba uczestników ośrodka wsparcia. <p>Liczba rodzin korzystających z pomocy – 175 Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu niepełnosprawności – 63 Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej choroby – 78</p>	<p>36 % ogółu rodzin korzystających z pomocy – z tytułu niepełnosprawności (wg stanu na 31.12.2016). 44,57% korzystających z pomocy – z tytułu długotrwałej choroby (wg stanu na 31.12.2016).</p>	<p>Mierzona będzie wskaźnikami powstałego rezultatu i oddziaływania.</p>
<p>Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rejestry prowadzonych świadczeń - sprawozdania z działalności GOPS - liczba przeprowadzonych inicjatyw na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych <p><i>Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy</i></p>		

Cel III: Budowanie systemu wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem

Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość docelowa wskaźnika	Wskaźnik pomiaru celu:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba programów kierowanych do dzieci i ich rodziców. 2. Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej. 3. Liczba rodzin korzystających z grup wsparcia. 4. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologa, pomocy prawnej, socjalnej. 5. Liczba dzieci biorąca udział w formach zorganizowanego wypoczynku letniego. 6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. 7. Liczba dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania. 8. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów. 9. Liczba kampanii, projektów edukacyjnych. 10. Liczba rodzin objętych pomocą żywnościową. 11. Liczba rodzin korzystających z rządowego programu KDR <p>Liczba rodzin korzystających z pomocy – 175 Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy – 79</p>	<p>45,14% ogółu rodzin korzystających z pomocy (wg stanu na 31.12.2016).</p>	<p>Mierzona będzie wskaźnikami powstałego rezultatu i oddziaływania.</p>
<p>Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rejestry prowadzonych świadczeń - sprawozdania z działalności GOPS <p><i>Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy</i></p>		

Cel IV: Podejmowanie działań mających przeciwdziałać uzależnieniom i przemocy

Wskaźnik pomiaru celu:	Wartość docelowa wskaźnika	Wskaźnik pomiaru celu:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych różnego rodzaju programami. 2. Liczba programów. 3. Liczba założonych NK. 4. Liczba osób dotkniętych przemocą. 5. Liczba wniosków założonych do GKRPA. 6. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. 7. Liczba udzielonych porad. 8. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych. <p>Liczba rodzin korzystających z pomocy – 175 Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu uzależnień – 23 Liczba rodzin doznających przemocy – 12</p>	20% ogółu rodzin korzystających z pomocy (wg stanu na 31.12.2016).	Mierzona będzie wskaźnikami powstałego rezultatu i oddziaływania.
<p>Wstępny sposób weryfikacji wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rejestry prowadzonych świadczeń - sprawozdania z działalności GOPS, - liczba przeprowadzonych inicjatyw na rzecz uzależnionych, doznających przemocy. <p><i>Częstotliwość pomiaru: co 12 miesięcy</i></p>		

VIII. Harmonogram

Cel i działania	Okres realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Realizatorzy
Realizacja działań celu 1	7-letni	X	X	X	X	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Zespół Interdyscyplinarny • Placówki oświatowe • Policja • Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Urząd Gminy • Sądowictwo • Służba zdrowia
Realizacja działań celu 2	7-letni	X	X	X	X	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Zespół Interdyscyplinarny • Placówki oświatowe • Policja • Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Urząd Gminy • Sądowictwo • Służba zdrowia
Realizacja działań celu 3	7-letni	X	X	X	X	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Zespół Interdyscyplinarny • Placówki oświatowe • Policja • Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Urząd Gminy • Sądowictwo

									<ul style="list-style-type: none"> • Służba zdrowia
Realizacja działań celu 4	7-letni	X	X	X	X	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Zespół Interdyscyplinarny • Placówki oświatowe • Policja • Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Urząd Gminy • Sądownictwo • Służba zdrowia

IX. System wdrażania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem określającym cele i programy działań w perspektywie do roku 2023.

Jest dokumentem wymagającym ciągłej pracy nad aktualizacją i podnoszeniem jakości zaplanowanych działań. Ważnym elementem, decydującym o skuteczności realizacji założeń Strategii, jest skuteczny i przemyślany system wdrażania.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski zostanie przyjęta w formie uchwały Rady Gminy Sokołów Podlaski. Wdrażane zmiany będą także podlegały uchwaleniu przez Radę Gminy.

Wdrażanie konkretnych działań przedstawionych w Strategii będzie zależało od szeregu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych, z których najważniejsze to:

- sytuacja finansowa gminy,
- możliwość pozyskania środków zewnętrznych, w szczególności środków Unii Europejskiej,
- stopień zaangażowania poszczególnych instytucji, w szczególności Urzędu Gminy i GOPS,
- aktywność mieszkańców gminy.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Placówki oświatowe
- Policja
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Urząd Gminy
- Sądowictwo
- Służba zdrowia

Środki finansowe

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

X. Monitoring

Istotnym elementem, dotyczącym zapisów dokumentów strategicznych, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu zadań oraz osiągnięciu założonych celów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski na lata 2017 – 2023 podlega systemowi monitoringu i ewaluacji powiązanego z systemem wdrażania. Obejmuje on:

- monitoring, czyli system zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli system oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji. Proces ten polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych zadań oraz celów wytyczonych w Strategii. Do analizy zmian używane będą zdefiniowane w Strategii wskaźniki realizacji zadań.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania, będą źródła statystyki publicznej (GUS) na poziomie Gminy. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski.

Informacja z realizacji zadań oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim w formie rocznych raportów. Raporty mogą zawierać propozycje nowych rozwiązań lub modyfikacje dotychczasowych działań, stosownie do zmieniających się potrzeb społecznych i pozyskiwanych środków ze źródeł zewnętrznych. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

Zarządzanie ryzykiem:

Cel 1: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i przeciwdziałanie ich zjawiskom wykluczenia

Działanie	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania
<ol style="list-style-type: none">1. Bieżący monitoring osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.2. Propagowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych.3. Rozwój form współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.4. Promowanie form zatrudnienia socjalnego (spółdzielnie socjalne, zatrudnienie wspierane).5. Opracowywanie programów i projektów na rzecz osób bezrobotnych.6. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. <ol style="list-style-type: none">1. Organizacja i realizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.2. Udzielanie wsparcia i pomocy w poszukiwaniu pracy. <ol style="list-style-type: none">1. Podejmowanie działań w celu mobilizowania klientów do poszukiwania zatrudnienia poprzez realizację kontraktów socjalnych.2. Realizacja form zatrudnienia socjalnego oraz innych projektów dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. spółdzielnie socjalne, zatrudnienie wspierane.	<p>Opis ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none">- ryzyko zewnętrzne, np.: uwarunkowania prawne i systemowe, zmiana kryteriów dochodowych, kryzys gospodarczy powodujący zamrożenie środków finansowych,- brak wystarczającej motywacji klientów do udziału w programach i projektach,- niechęć klientów do podejmowania działań,- roszczeniowa postawa niektórych klientów pomocy społecznej. <p>Sposób przeciwdziałania</p> <ul style="list-style-type: none">- stała analiza gospodarki finansowej, budżetowej,- skuteczność i efektywność działania pracowników pomocy społecznej wspomagana szkoleniem kadr,- systematyczna współpraca z Urzędem Gminy i Powiatowym Urzędem Pracy.

Cel II: Organizacja wsparcia na rzecz osób starszych, chorych, niepełnosprawnych

Działanie	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżący monitoring sytuacji osób starszych i osób niepełnosprawnych. 2. Opracowywanie programów i projektów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 3. Zwiększanie dostępności do edukacji, uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych i osób niepełnosprawnych. 4. Propagowanie działalności wolontarystycznej. 5. Budowanie oparcia społecznego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych. 2. Podnoszenie jakości świadczonych usług przez systematyczne doszkadzanie kadr. 3. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego. 4. Krzewienie idei wolontariatu wśród osób starszych. <ol style="list-style-type: none"> 1. Włączanie osób starszych w działania podejmowane na rzecz innych grup społecznych. 2. Inicjowanie wprowadzania nowatorskich rozwiązań w działaniach na rzecz wspierania osób starszych i niepełnosprawnych. 3. Okazywanie wsparcia emocjonalnego w doświadczeniach egzystencjonalnych, samotności, cierpieniu. 4. Podtrzymywanie aktywności społecznej. 5. Pomoc w utrzymywaniu więzi rodzinnych. 	<p>Opis ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ryzyko zewnętrzne, np.: uwarunkowania prawne i systemowe, zamrożenie środków finansowych spowodowane ewentualnym kryzysem gospodarczym, - duży stopień niepełnosprawności, jako bariera do uczestnictwa w proponowanych formach wsparcia, - trudności w znalezieniu wolontariuszy pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych, - brak współpracy ze strony rodzin osób niepełnosprawnych. <p>Sposób przeciwdziałania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skuteczność i efektywność działania pracowników pomocy społecznej wspomagana szkoleniem kadr, - dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, - dobra współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi pracującymi na rzecz osób niepełnosprawnych, - dobrze przygotowana kadra do opieki nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi.

Cel III: Budowanie systemu wsparcia na rzecz rodzin

Działanie	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania
<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca pomiędzy podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny. 2. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją. 3. Realizacja programów profilaktycznych i wychowawczych skierowanych do dzieci i rodziców, rozwój programów i ich wzbogacanie. 4. Organizowanie akcji w celu propagowania zdrowego stylu życia. 5. Rozwój współpracy interdyscyplinarnej. <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój pracy socjalnej z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. 2. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez wprowadzenie asystentów rodziny. 3. Udzielanie wszelkiego rodzaju wsparcia rodzinom znajdującym się w niedostatku. 4. Świadczenie pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych. 5. Pobudzanie aktywności własnej rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i wdrażanie programów na rzecz wspierania rodziny. 2. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną. 3. Propagowanie różnych form zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. 	<p>Opis ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczającej motywacji rodziców do podejmowania jakichkolwiek działań, - bierna postawa rodziców, - uzależnienia, - zaburzona hierarchia potrzeb, - roszczeniowa postawa korzystających z pomocy, - wyuczona bezradność, - brak motywacji do zmiany swojej sytuacji, - brak lub niedostateczna umiejętność gospodarowania budżetem domowym, - złe wzorce rodzicielskie. <p>Sposób przeciwdziałania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skuteczność i efektywność działań pracowników GOPS wspomagana szkoleniem kadr, - umiejętność tworzenia i wdrażania programów na rzecz wspierania rodziny, - umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych, - dobra współpraca z pedagogami szkolnymi, - dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi.

<p>4. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci poprzez zajęcia wyrównawcze.</p> <p>6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, dotycząca dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w celu powrotu dzieci do rodzin biologicznych.</p>	
--	--

Cel IV: Podejmowanie działań mających przeciwdziałać uzależnieniom i przemocy

Działanie	Opis ryzyka wraz ze sposobem przeciwdziałania
<p>1. Koordynacja i wspieranie działań instytucji w ramach i projektów i programów profilaktycznych.</p> <p>2. Rozwijanie poradnictwa i edukacji dla rodziców, celem rozpoznawania przez nich zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży.</p> <p>3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.</p> <p>4. Rozwój świetlic socjoterapeutycznych.</p> <p>1. Zwiększenie skuteczności pomocy dla ofiar przemocy, dla osób uzależnionych.</p> <p>2. Zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą.</p> <p>3. Udzielanie wsparcia materialnego osobom doznającym przemocy i osobom uzależnionym i współuzależnionym.</p> <p>1. Kontynuacja działań interwencyjnych, izolacyjnych i wobec sprawców przemocy domowej.</p>	<p>Opis ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ryzyko zewnętrzne, np.: uwarunkowania prawne i systemowe, zamrożenie środków finansowych spowodowane ewentualnym kryzysem gospodarczym, - bariera do uczestnictwa w proponowanych formach wsparcia, - brak współpracy ze strony rodzin. <p>Sposób przeciwdziałania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skuteczność i efektywność działania pracowników pomocy społecznej wspomagana szkoleniem kadr, - dobra współpraca z instytucjami, - dobrze przygotowana kadra.

XI. Ewaluacja

Celem ewaluacji jest określenie adekwatności i stopnia osiągniętych celów efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Skuteczność realizacji strategii zależy od systematycznego śledzenia zjawisk i problemów społecznych występujących na określonym terytorium.

Ewaluacja będzie systematycznym zbieraniem, analizą i interpretacją danych, w celu określenia wartości opracowanej Strategii. Ewaluacja będzie odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej.

Zakres ewaluacji:

- materiały stanowiące podstawę do analiz i ocen,
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności.

Sposób ewaluacji:

- analiza przeprowadzana pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i określania ewentualnych zagrożeń.

Narzędzia ewaluacji:

- planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań służących pomiarowi efektów z wykorzystaniem technik ilościowych (np. koszt, liczba świadczeniobiorców, ilość usług), technik jakościowych (ankiety, obserwacje, opinie, raporty).

Okres ewaluacji:

- raz do roku.

XII. Wnioski końcowe

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Sokołów Podlaski na lata 2017 – 2023 jest kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i daje możliwość uzupełnienia oferty pomocowej o nowe rozwiązania.

Strategia definiuje problemy i długookresowe wyzwania przed jakimi stoi Gmina Sokołów Podlaski oraz jest próbą odpowiedzi na pytania dokąd zmierzamy i co chcemy w ciągu najbliższych lat osiągnąć, mając określone możliwości i zasoby.

Strategia powstała w oparciu o diagnozę uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Sokołów Podlaski, uzupełnioną o badania opinii publicznej i zawiera starannie planowane cele oraz działania na lata 2017-2023.

Cele szczegółowe i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sytuacji na lokalnym rynku pracy. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada rozszerzenie działań na rzecz wybranych grup społecznych, a także zakłada z głębiej form pracy socjalnej na rzecz potrzebujących.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, obecnie podejmowane działania oraz działania zaplanowane w strategii rozwiązywania problemów społecznych, winny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Zaplanowane działania, zawarte w dokumencie, realizowane będą na miarę pozyskanych środków finansowych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych podlegać będzie okresowej aktualizacji, w związku ze zmieniającą się rzeczywistością, wynikającymi nowymi potrzebami oraz wymogami wynikającymi ze zmieniających się przepisów prawa. Realizacja

określonych zadań powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób korzystających z pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
mgr inż. Paweł Sobolewski